

ADIMAS  
PLAUKU.  
ant galvos?

ka?  
p lagydvilgus?  
ka le randa?  
d galva pasilika  
nesigydi at.M dary  
lito gant visokių  
eq milijono lai-  
zmonių visokių

990 Broadway  
klyn, N. Y.

Yra tai go  
riauša  
UŽRIGA  
Lietuviams.  
Allegheny Av.  
A. PA.

SIPE  
INŽINIERIUS  
Ave., Phil'a

matomas nau-  
Allegheny Ave.

AWSKIS  
Philadelphia.  
SALIUNAS  
tuviški kve-  
nti Cigarai,  
iausia degti  
McHenry,  
einer ir kitų.  
nksma vieta,  
ras patarna-  
mas, gryna lie-  
viška kalba.

alingi.  
skal sveikinantis  
vieną 25c.  
c, pnausknoti—25c;  
uskit plngus kra-  
Administracija.

ARAS  
tis, kuriame  
kredyta, arbi  
kesczių, d  
ir breloku,  
paaiškinima  
rkę del atsių  
O.  
YORK, N. Y.

THE LITHUANIAN WEEKLY  
"KOVA"  
Published every Friday by the  
LITHUANIAN SOCIALIST FE-  
DERATION OF AMERICA  
[Incorporated April 28, 1908.]  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

# KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS  
"KOVA"  
Išleista kas Pėtnyčia Leidžia  
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SA-  
JUNGA AMERIKOJE  
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 23. Philadelphia, Pa., 10 d. Berzelio (June), 1910 m. Metas VI.

ENTRERED AN SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

## TURINYS.

### [VAIRŪS STRAIPSNIAI.]

J. B. S.	Laiks pradėt jungties.....	277
"	Soc. Party ir kittautinės organizacijos.....	277
A-tis	Anglijos liaudis ir politika.....	278
P. Norkus	Darbininko sveikata.....	279
J. B. S.	Soc. Partijos platforma.....	280
"	Klesos ir klesų kova.....	281
P. Siulelis	2 tarpt. med. kongresas.....	282

### SAJUNGOS REIKALAI.

Sekretoriaus pranešimai.....	283
Pil. Kom. Tarimas No. 31.....	283
Pasekmės I ir II referendumų.....	283
Pranešimas LSS. rajonams.....	283
Prie p. Širvydo išvedžijimų.....	284
Mano pasiteisinimas.....	284

### BELETRISTIKA ir POEZIJA.

J. Ilgunas	Sapnas.....	285
Strazdas	Iš mūsų sceniško judėjimo.....	285
"	Dar apie gyventojų surašą.....	287
KORESPONDENCIJOS.....	287	

### Susirinkimas LSS. 71 kuopos.

Cambridge, Ma-s. LSS. 71 kuopos atsibus mėnesinis susirin-  
kimas 12 dieną Berzelio, 2 val. po pietų, po No. 8 Moore gatvės  
Cambridge-port, Mass. Malonės visi draugai atsilankyti. Nau-  
ji irgi bus priimami.

Rašt. J. B. Broušas.

### LSS. 19 kuopos draugams

Malouėkite pribūti į susirinkimą virš paminėtos kuopos peny-  
čios vakare, 7 30, 10 d. Berzelio į Tautiško namo sale, ant viršuti-  
nių lubū. Meldžiu kiekvina draugą atsilankyti, nes daug yra  
svarbių reikalų svarstymui. Taip gi atsiveskit ir savo draugus.  
Sekret. J. Šaltis.

### Chicagiečių ir apielinkės atyda.

Konferencija visų Chicagos ir jos apielinkės LSS. kuopų atsi-  
bus 12-tą Berzelio š. m. 3 val. po pietų Jackson Park. Vieta ran-  
dasi ties įėjimu į Field Muzejų. Ant šios konferencijos bus atiduo-  
tos visos apyskaitos ir raportai komitetų veikimo iš pėreitų metų  
ir apsvaistymas reikalų bėgacčių metų. Malonėkit būtinai visi  
Chicagos ir apielinkės draugai atsilankyti.

Chicagos LSS. Suv. kuopų sekr. B Šidiškis,

THE LITHUANIAN WEEKLY **"KOVA"** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE  
Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor —:— J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visoje dalyse svietc	
One year	\$2.00	Vienleis metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

**"KOVOS"** Spaustuvėį spaudinam visokius spaudos darbus.  
Spaudzindam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei  
teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir  
klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsaky-  
mus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą  
prekę. Turintiejie kokį nors spaudos darbą, kreipkitės į «Kovos»  
spaustuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu ant-  
rašu:

**"KOVA"**  
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.  
Telefonas, Keystone, Main 2958.

**Nauja**  
Lietuviška  
**AGENTURA**  
**'KOVA' & Co.**



Parsiduoda laivakortės ant geriausių ir greičiausių lai-  
vų. Išmaino ir siunčia pinigų į visas dalis svieto! Parduoda  
namus, lotus ir t. t.

Visus reikalus atlieka gerai, greitai, teisingai ir pigiai.  
Turintieji kokį nors reikalą, kreipkitės sekančiu antrašu:

**"Kova" & Co.**  
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

### Pranešimas.

Šiuomi pranešame, jog jau sulaukėm ir 3-čią No. «Visuomė-  
nėš». Prekė 25c. Kartu NN. 1-2-3—as tik už 70c. Kurie norire  
tą naują pirmėivišką laikraštį skaityt, prisiųskit krasos ženkleliais  
užmokestį «Kovos» Administracijai, o tuoj bus jums prisiųsta.

Adresuokite sekančiai:  
«Kova»,  
1815 E. Moyamensing ave.,  
Philadelphia, Pa.

**| Skaitytojus.**

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisijusti užmokestį atnaujinimui idant nesu-sitrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

*Kovos administracija.*

**Visiems zinomas FERDINAND HARTMANN M. D.**  
Garsusis New Yorko Daktaras **sako:**

Kad sergi, jau nesivargyk ilgiau; ateik ar parašyk, išgydysiu tave!

**Per 30 metų daktaravęs,**

tyrinėjęs medicinos mokslą ir gyduo-lių veikmę, kurios geriausia gydo žmogaus kūną. Pabaigęs universitetą per 20 metų gydžiau Didžiamjam New Yorko **Vyrus ir Moteris** ir išgydžiau greitai ir gerai.

10 metų atsidavęs mokslui studi-javau metodą Parįžiuję, Londone, Berlyne ir kitur, surasdamas naujau-sias gyduoles išgydymui visokių ligų. Sugrįžus iš Europos daktarų bendrovė išrinko savo pirmsėdžiu; o dabar už-kviečiu sergančius su visokioms ligo-mis, nes paaukauju visą savo mokslą sergantiems.

Sveikus mokinsiu kaip užlaikyti sveikatą, o sergančius išgydysiu, nes **BE SVEIKATOS NERA LAIMES** ne darbininkui, nė biznieriui.



**PROGRESAS MEDIKALISZKAM MOKSLE!**

Tik tie daktarai pasekmingai išgydo, katrie tēmija į medicinos mokslo pro-gresą, katrie to nedaro, negali sergančių išgydyti, už tai kad užrašo gyduoles ne naujausio būdo, nes naujausi medicinos pagerinimai tokiems daktarams nežinomi yra. Ar tai jie užmiršo ar nenorį žinoti, netēmijant į mokslą, kad

**KRAUJAS YRA TAI PAMATAS IR SZALTINIS SVEIKATOS.**

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas pradžia visokių ligų.

**NAUJAUSIAS BUDAS PRITAIKYMUI GYDUOLIUI!**

Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos, už tai ir daugiausiai sergančių išgydau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė. Jei aš pasakysiu, kad galiu tave išgydyti, tai tikrai apturėsi sveikatą.

**PASARGA:** Sergėkis, nesiduok suvilioti humbugo Institutui, kurį valdo visai ne daktaras, bet šarlatanų kom-panija; kaip matoma, galėjo surinkti kuponu paveikslėlius iš tabako bei nuo cigarečių pakelių, buk tai išgydyti, su mirusiojo daktaro paveikslu viduryje. Daktaras, kurio jau nėra ant sviato, nieko negali išgydyti; o geras-teisingas daktaras, kuriam sarmata su apgavikais draugauti, tai jiems nebenaus. Kad apginti žmones nuo suvadžiotojų, tai prašant draugams-daktarams, ir teisingiems žmonėms, kuriuos išgydžiau, aš apsigarsinau, kad sergantį žinotų, kur atrasti tikrą sveikatai pagelbą.

**ATSISZAUKUSIUS APSIMU ISZGYDYTI**

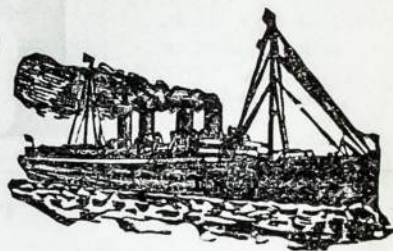
Reumatizma, skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedarbingumą vidurių. Galvos skausmą, širdies, inkstų ir plaučių ligas. Greito pailsimo, sun-kaus kvėpavimo, slogų, ir nušilpėjusius vyrus. Didelio supykimo, dyspepsijos, nervų ligos, telpgi nuo jaunystės klaidų, igautų nesveikumo, sėklos nubėgimo, blogų eapnų, visokių užel-krečiamų aptų ligų. Telp-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ir visokių mcteriškių ligų; neatbokit kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apeilmu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsienėjusias ligas. Geriau, kad iš karto ras mane atsisauktum, pirmiau negu kur kitur; jei ne asabiškai, tai parašyk lietuviškai. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nevel-ikumus eavyje, aš supras; ištrėlu, duosiu rodą, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra geriausios ir naujausio išradimo, o apturėsit sveikatą, bė ekirtumo kaip toli gyvenate AMERI-KOJE, KANAD OJE, ANGLIJOJE ir kitur.

ADRESAS: **Dr. Ferdinand Hartmann M. D.**  
218 East 14-th st., New York N. Y.

Ofiso valandos kasdien nuo 11 iš ryto iki 1, nuo 2 iki 5 val. po pietų.  
Šventadieniais nuo 10 iki 1. Vakara is Panedelyj ir Pėtnyčioj nuo 7-8.

**M. Rosenbaum,**

**SENIAUSIA**  
Lietuviška Banka  
Philadelphijoje, Pa.



Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.  
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša-lis sviato. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

**Nepamirškite "Kova" skaityti!**

Pirmulins ir Seniausias Lietuviu **"DILGĖLĖS"**  
Juokų ir Satyros Laikraštis

Su juokdariaiskais, originališkais paveikslais, einaš penktus metus (nuo 1906 m.) Per ketverius metus "DILGĖLĖS" teip bujojo, kad dvigubai pasistorino ir pasilgino, o da-bar, ant penktų metų amžiaus, daug'au kaip dvigubai pasitar'kino: buvo mėnesinė, da-bar—DVISAVAITINĖS, t.y. leidžiamos kas dvi nedėli. Teip padidėjusios ir tankios "DILGĖLĖS" telpa jau ne tik daugybė juokų, pajukų ir paveikslų, bet ir visokių naujienų ir aprašymų iš politikos, gyvenimo, mokslo ir dailės. "DILGĖLĖS" užstoja skriaudžiamuosius, bet dilgina visų paikiuojimus. Kalba visiems suprantama, nes dil-ganti ir nepikta. Prenumerata: metams 1 doleris į visas šalis, pusei metų 60c. Užsi-rašyk tuojaus. Rašyk stuo "D." leidėjų adresu: :: :: :: :: :: :: ::

**Baltrušaitis Bros.** 2304 Fifth Avenue  
PITTSBURG, :: PA.



BUK  
VYRAS

**50,000**

**KNYGU**

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, isigydyti nuo uznudijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, ruma-tizma, gonorrhoea arba tripereri, naujai igautas lygas, strictura ir vsyas vyrų lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip gallet galutinaj isigydyti. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekoku piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kupon, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:  
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadicjma, aš noriečjau jog Tamista prislustumci man vysai dykai vėna jusu knyga del vyrų.

Vardas.....  
Adresas;..... Steitas.....

## LAIKS PRADET JUNGTIES.



ALDONO DOLERIO viešpatavimo dienos jau suskaičiuotos. Ypač Amerikoje kapitalizmas savo išsiplėtoji me pasiekė tą laipsnį, kad jo gyvavimas artinasi prie galo, o juo arčiau to galo atsiranda, juo smarkiau prie jo bėga.

Nuo susipratusiųjų pavergtųjų valios priklauso veikesnis bei vėlesnis kapitalizmo puolimas. Spėka, kuri grėšia šiandieninio surėdymo tvarkai sunaikinimu jau gana didelė, tečiaus ji da pa krikime; susipratusiųjų pareiga dabar tas gimstančias spėkas rinkti ir jungti į kruvą. Svarbiausiu yra, kad pavergtieji liktų viena tarptautine armija ir vienval stotų kovon už laisvę ir lygias teises žmonių ir tautų. Visų pavergtųjų, nežiūrint tautinių, rasinių bei lytinių skirtumų, vienybė tai svarbiausia iš po kapitalizmo jungo žmonijos išsiliuosavimo sąlyga.

Idant pavergtųjų kova būtų pasekminga, jiems visiems yra reikalingas vienodas tikslinis planas, vienoda kovos taktika, vienoda pakraipa ir partijinė vienybė.

Tas viskas yra reikalinga tarptautiniame socialistiškame judėjime, bet čia kalbama tik apie Jungtinių Valstybių proletarijos judėjimą.

Jokioj šalyj gyventojų tautinis ir kalbos įvairumas nėra taip didelis, kaip Jungt. Amerikos Valstybėse; visai tai neįstabu, kad Socialistų Partija čionais atsiranda ypatingose apylostovose, ypatingame padėjime. Tautinis šios šalies darbo žmonių įvairumas ir tas faktas, kad atvykę iš kitų pasaulio kraštų darbo žmonės nelen gvai prisivaina šios šalies kalbą, o vietinės kalbos nemokėdami negali organizuoties ir proletarų politiška organizacija, — tos aplinkybės verčia ateivius organizuoti savas politiškas organizacijas, kurios vienok nebūdamos surištos su šalies socialistų partija, politiškame šios šalies gyvenime negalėjo turėti jokios įtekmes, negu tik kad plėtoja socialistišką propagandą tarpe savo viengenčių. Bet laikui bėgant pasirodo, kad tos veikmės jau nepakanka, kad kitatautinių socialistiškų sąjungų labiau susipratusiųjų narių dalis pradeda nepasigančinti savo sąjungų veikme ir iš to tankiausiai kyla nesutikimai. Ir tas yra kenksmingu ne vien tokioms sąjungoms, bet ir pačiam socialistiškam šios šalies judėjimui.

Iš priežasties skirtingų sąlygų šioj šalyj, socialistiškas judėjimas prasidėjo plėtotis prieš neseniai, ir galima sakyti, ir šiandien dar nepasiekęs tų ribų, kokias privalo. Tarp kitų kliučių reikia skaityti ir tą, kad dėl kalbos įvairumo negalima suvienyti į vieną partiją visų socialistiškų spėkų, idant galima būtų pasekmingiau socialistų partijai veikti politiškame gyvenime ir įgyti visuomenėje įtekmę.

Kitoje vietoje paduodame, kad šių metų Socialistų Partijos suvažiavimas nutarė visas kittautines socialistiškas organizacijas sucentralizuoti, neatimant joms savistovingumo arba autonomijos jų propgandinėj ir agitatyvinėj veikmėje, t.y. neįeinant į tų sąjungų vidurinį gyvenimą, reikalauja, kad jos susirištų su partija dėl sustiprinimo S.P. politiškos veikmės ir padidinio socialistiškos įtekmės visuomenėje.

Kadaigi sąlygos tokio sąryšio nėra sąjungoms nepakeliamoms, nes į partijos centralinį išdą prisičina mokėti po 5c nuo nario, sąjungos naudojasi partijos čarteriu ir partija užlaiko kiekvienos tokios sąjungos sekretorių-tarpininką savo lėšomis, idant sąjungos arba kittautiniai Socialist Party skyriai būtų apie visoki partijos veikimą informuojami, — tai kiekvieno susipratusio darbininko priederme yra partijos reikalavimą priimti, nes tik dalyvaujant partijos veikimuose ir mėš galime įgauti įtekmę ant šios šalies politiškojo gyvenimo; dalyvaudami partijos gyvenime, renkant atstovus į partijos suvažiavimus, prisidedant prie apdirbimo ir išpildy-

mo partijos programos ir tt, ir mėš galime prisidėti prie perkeitimo šios šalies politikos, prieinant prie įstatymdavystės ir valdiškų įstaigų.

Taigi šis klausimas yra mums svarbus ir jį sąjungiečiai privalo svarstyti. Jau subrendome ant tiek, kad laikas būt pradėti plačiau veikti, nes jeigu ne visiems, tai beabejo daugeliui iš mūsų suprantama, kad mūsų veikimas gali būti geru propagandos ir agitacijos sritise, bet šalies politikoje permažės.

Klausimas tik lieka link mokesčių į partijos centralinį išdą. Suprantama, kad mokesčiai gana maži, nes tik 5c nuo nario, tečiaus jeigu tuos mokesčius reikės mokėti iš sąjungos išdo, narių mėnesinė duoklė susimažintų iki 15c. Ar sąjunga to neatjaustų?

J.B.S.

## Socialist Party'ja ir kittautines socialistiškos organizacijos.

Kaip žinoma, kad Jungtinėse Valstybėse, apart šalies socialistų partijos, randasi da daugelis socialistiškų organizacijų, susiorganizavusių iš ateivių, kurios nesurištos į vieną partiją. Tųjų išsiskirsčiusių ir gyvuojančių savystoviai socialistiškų sąjungų su į vieną partiją centralizavimo klausimas nuo seniai yra judinamas, tečiaus jį aiškiinta visai ir nieko tame atvėjuje negalima buvo padaryti, nes sucentralizuoti įvairioms kalbomis kalbančius ir labai mažam nuošimčiui iš tokių suprantančius šios šalies kalbą, kad galima būtų naudoties partijos literatura ir joje (partijoje) veikti, buvo nelengva. Nelengva yra tatau padaryti ir šiandien, bet partarasis Socialist Party'jos suvažiavimas visgi išrado būdus, kaip tas iškrikusias spėkas surišti. Suprantama, kad tokių kittautinių socialistiškų organizacijų, apsunkintų mokesčiais savo organizacijos reikalams, susicentralizavus į vieną socialistų partiją tuos mokesčius turėtų padidinti. Taip buvo. Ta kliūtis nebuvo galima prašalinti, tečiaus paskirtai pertaisymui partijos konstitucijos komisijai pavesta apdirbti tam-tikrus įstatus, kurie leistų svetimtautinėms organizacijoms susirišti su šalies socialistų partija. Ta komisija šių metų suvažiavimui padavė apsvarstymui sekantį konstitucijos sutaisytą skirsnį, prieš kurį balsavo tik viens iš suvažiavusių atstovų, drg. Willret iš Ohio valstijos.

§ 1. Kittautinės organizacijos (vartojančios savas kalbas) privalo turėti teisę pr klausyti prie Socialist Party sulyg sekančių principų:

§ 2. Tokios organizacijos privalo turėti bent 500 narių, priimti ir veikti sulyg S.P. konstitucijos ir platformos.

§ 3. Kittautinės organizacijos tur mokėti į partijos centralinį išdą (National Headquarters) po 5c į mėnesį nuo kiekvieno savo nario, už ką aplaiko partijos mokesčių ženklelius (markes) išduodamas anglų socialistų organizacijoms (skyrinams).

§ 4. Tokios kittautinės organizacijos turi teisę rinkti iš savo tarpo sekretorių-tulkų, kalbantį sava ir anglų kalba, ir jo pareiga bus dalyvauti partijos centraliniame biure (Nat'l Headquarter) kaipo tarpininkui tarpe atstovaujamos kittautinės organizacijos ir partijos. Alga tokio sekretoriaus-tarpininko neprivalo pereiti 25 dolerių į savaitę, ir turi būt mokama iš Partijos centralinio išdo. Algos didumą skiria S. Partijos Išpildantysis Komitetas.

§ 5. Kiekviena kittautinė socialistų organizacija tur turėt teisę rinkti po vieną savo atstovą į S.P. konvencijas ir kongresus; tokie atstovai turi teisę balso, bet ne sprendžiamojo.

§ 6. Kittautinių organizacijų nariai gali dalyvauti Socialist Party referendumuose, renkant partijos vištininkus, bet tik balsojuojant kaipo nariai valstijinių (state) partijos skyrių.

§ 7. Visokia politiška tokių organizacijų veikmė privalo būti

nijų laivų.

a į visas ša-  
ir pigiai.

ų.

iq Valstijų.

hia, Pa.

lityti!

"ELĖS"

(nuo 1906 m.) Per  
o ir pasilgino, o da-  
buvo mėnesinė, da-  
šnuose ir tankloze  
telų, bet ir viokių  
DILGELES" užstoja  
uprantama, nes dil-  
si metų 60c. Užsi-  
:: :: :: ::

ftth Ayenue  
IG, :: PA.

,000  
YGU  
i Del Viru

ta yra tyk del vyrų  
is pasaka kaip gal  
iznuodijima krauja  
itu stypribe, pučnu  
lavima, patroitis  
pusles ligas, ruma-  
njam igautas lygas,  
uti išgidomas sava  
pygjai.  
cis jums kodėl jus  
liti. Knyga ta yra  
kožnas vedes arba  
ašita par Daktara,  
nu tu, specialisku  
iusta vysai dykal,  
konverta. Nesinak  
varda, ir adresa ant  
k mums šendena.

KUPONAS.

Chicago:  
rizadiejma, aš norielan  
ėna jusu knyga del vyrų

po kontrole ir priduodama užtvirtinti valstijinio partijos skyriaus komitetui. Kittauginės organizacijos neprivalo veikti nieko tokio, kas nesutiktų su valstijinio partijos skyriaus principais.

§ 8. Įvairių kittauginių organizacijų nariai privalo turėti teisę balso ir balsavimo lokalinėse ir valstijinėse organizacijose tik su tokiais išlygomis, kokios bus bendrai priimtos per šalies socialistų partiją ir jos valstijinius skyrius».

Šią konstitucijos komisijos apdirbtą skirsnį S.P. suvažiavimas, kaip minėjau, išskiriaut vieną balsą prieš, priėmė vienbalsiai. Tame klausime suvažiavimas priėmė sekančią rezoliuciją:

«Apsvarsčius, kad kittauginės organizacijos apsuokintos specialiais mokesčiais savajai propagandai, ir

apsvarsčius, kad būtų ypač pageidaujamu, idant kitų tautų žmonės šiame krašte būtų įtraukti politiškon Socialistų Partijos veikmėn, ir

apsvarsčius, kad valstija yra politiškos veikmės vienata Jungtinėse Valstybėse: todėl

nutariame, kad SP. kongresas paliepia valstijiniams partijos skyriams išduoti čarterius kittauginėms organizacijoms ir jų kuopoms su tomis išlygomis, kurios užtikrintų šioms pastarosioms sugražinimą 50 nuošimčio valstijinių ir lokalinių mokesčių; ir toliaus

nutariame priminti mūsų svetima kalba kalbantiems draugams, kad Socialist Party of America gyvuoja dėlei to, kad suteikti darbininkų klesai Amerikoje politiškąjį ginklą; ir kad dėlei to, kaipo socialistai jie privalo jungties ir bendrai veikti su partijos valstijiniais ir lokaliniais skyriais».

Tas S.P. kongreso nutarimas privalo ant savęs atkreipti atydą ir mūsų sąjungiečių. Anksčiau ar vėliau ir mūsų sąjunga tur likti S.P. skyrium. Taigi laikas dalyką svaistyti.

## ANGLIJOS LIAUDIS IR POLITIKA.

Anglija, tai viena iš stambesniųjų šalių, kur pramonė ir kapitalizmas pasiekė augščiausį išsiplėtojimo laipsnį. Kapitalui čia tarnauja didžiama laikaš įjos, didžiama inteligencijos ir kiti įvairūs elementai. Pinigas, kaip ir visur kitur, pastotojo tikru dievačiu. Tam dievaičiui pinigui yra paaukauta garbė, dora, žmoniškumas ir draugijos likimas; pinigas išteisinga didžiausį nickšų draugijos akjse, todėl šių dienų atsidavusi kapitalizmui buržuazija pinigą garbina iš dušios, kaipo savo viešpatį.

Ką veikia Anglijos liaudis? Be apsirikimo galima atsakyti, kad didžiama visai nesirupina apie ateitį ir netiki, kad kapitalizmo tvarką galima būtų permaintyti į socialistišką surėdymą.

Anglijos literatura ne darbininkų rankose ir todėl ji labai marga. Apyakos, romanai, pagal aus, reklama čia užima pirmą vietą. Publika ją skaifo ir gėrisi. Politškai ekonomiški raštai, kur yra auklėjama klesų kova — neturtingi, neturįtekmes į plačias minias

Arba nueikime pažūrėti į teatrus. Čia daugiausia senovės karzygiai, karštos dramos, arba mažos vertės praeties atsitikimai, taunkiai gana romantiški. Ir publika liekasi užganėdinta, kuomet šina ant scenos gabūs artistai ir išelavinę juokdaiiai, tuomet ji krykščia ir rankom ploja...

Graži Anglijos scena, puikiai išrėdyta! Žiba paauksuoti artistų rubai, puikiai išpučtos estrados! Bet tai tik so-

čiam kapitalistui lieka tas žibėjimas, jis tik gali moloniai čia praleiti laiką

Žodžiu sakant, Anglijos kapitalistų gudrybės, išnaudojimas, rodos, yra užslėpti klesų priešginybės liaudžiai nerodoma, lyg kad čia būtų skurdo ir vargo.

Bet apsidairykime tik, o pamatysime visą apverktiną Anglijos darbininkų prdėjimą.

Anglekasiui paskirta uždarbi 6 šiliugai į dieną. Bet kiek tokių yra, kurie uždirba tik 3 šil. į dieną? O valgis, drabužis, butas ir visas pragyvenimas brangus. Prieg tam krizio šmėkla nuolat kartojasi taip, kad ir dabar kai—kuriose kasyklėse dirba vos 3—4 dienas per savaitę. O kur bedarbiai? Jų priskaitoma Angljoj į 2,500,000 žmonių! Tik pamislykit. Pustreč o milijomo žmonių neturi darbo! O juk darbininkui rankplėniui bedarbė, tai tas baisiausias priešas—badas, kuris ne vieną nuvaro į kapus ir iššaukia pasibaisėtinas pasekmes.

Dabar priskaitykim tas visas nelaimes, kur darbininkai žuva dėl pelno ir kapitalistų neatsargumo, tai bus aišku, kad Anglijos liaudis skenda vargo, prispaudimo, išnaudojimo, ašarų ir nelaimių jurėse... Prie progos čia paminėsiu šviežią ir skaudų atsitikimą:

Whitehavene, netoli Manchester, 11 gugužės naktyje dėlei gazų eksplozijos užgriuvo 132 darbininkus. Kad gaisras neapimtų visą kasyklę, kompanija tuojaus prisakė katastrofos vietą užmuryti. Ir nors darbininkai kompanijos valdybos priešė, kad jiems pavelytų gelbėti kasyklėje esančius, bet kompanija neleido.

Kągi sako liaudis apie tai? Ji žiuri į tokius atsitikimus šaltai, nemirkčiodama, tartum į paprasčiausią reginį...

Taip yra, nežiurint ant to, kad Angljoj veikia net trys darbininkų partijos, ir nors šios darbo partijos, agituoja, rengia prakalbas ir plačios minios jų klausosi, bet greitai vėl viską užmiršta ir socializmo idėjos tos minios nebando prisiecietyt.

Visas Anglijos darbininkų judėjimas apsireiskia vien unijoje ir kooperacijose. Bet kad čia būtų revoliucinizuojama minia ir rengama liaudis prie socialistiškos revoliucijos, tai to visai nėra.

Bet ką galima norėt, kad Anglijos liaudis liktų revoliucijoniška? Unijos ir kooperacijos iki siol visai mažai teuziėmė politika. Tik pastaruojų laiku pradeda atkreipti didesnę atydą į tatau.

Jegu Anglijos liaudis nori priskubinkti socializmo ateitį, tai pirmiausia turi veikliai dalyvauti politikoj ir balsuoti už socialistų partijos statomus kandidatus.

Nors dabar Anglijos darbininkai neseka socializma, bet ateitis jų turės likti ietoriška, ir pilnai galima tikėtis tiems pranešvimams, kad ateityj visos profesijonalinės sąjungos susilies į vieną social—demokratišką organizaciją. Tuomet įvyks didelis perversmas Anglijos darbininkiškoj liaudyj ir politikoj.

A—tis.

Ne tas gerai daro, kurs nuo purvino bėga, bet tas, kurs suklimpusį iš purvų ištraukia.

## DARBININKO SVEIKATA

Pagal Dr. A. Kats'a

— Paraišė —

P. Norkus.

— 0 —

(Tąsa.)

Alkoholius daro blogą įtakę ant smegenų ir nervų. Pas girtuoklius tuo pradeda rankos drebėti, atbunka pajautimas ir apsirodo nerviškos ligos, pradedant nerimais, čia ir baigiant baltąja karštligę (delirium tremens).

Čion nė kiek nepridėta. Tūkstančiai tokių apsirgimų kasdien atsitinka, ką lengvai galima patėmyt ligonbučiuose ir beprotnamiuose.

Alkoholius kenkia netik kūno organams, bet ir blogai atsiliepia ant abėnos sveikatos. Geriantis alkoholių svarume lengvesnis, taipgi labai greit apserga plaučių uždegimu, greičiau užsikrečia limpančiomis ligomis ir antgalo labai tankiai žūva nuo širdies silpnumo. Net girtuoklio vaikai kankinasi tomis pat ligomis, kurias įgauna nuo girtuoklių tėvų, atsigema su silpnaprotyste, epilepsija ir palinkimais apsirgti nerviškomis ligomis.

Ką-gi vadint girtuokliu? Visupirmiausiai tą, dėl kurio alkoholio gėrimas yra priprastas, kuris negali susilaikyti gert. Nereikia užmiršti, kad ir po truputį geriant (kasdien už 10–15 centų degtinės) irgi kenkia. Organizmas lig laikui įstengia atsiginti nuo alkoholio nuodų, bet ne visada.

Laikui bėgant, iš dienos į dieną, per metus girtuoklio visas organizmas užsinuodija ir antgalo žmogų patinka nelentmas likimas. Nors ir pats stipriausias žmogaus organizmas, nors jis ilgai įstengtu atsiginti nuo alkoholio nuodų — jį vistiek laukia toks pat likimas.

Daugelio tautų ir viešpatysčių gyvenimas ir istorija aiškiai parodo, kad be svaiginančių gėrimų galima lengvai apsieiti.

Alus ir vynas, jei jo kiek daugiau geriama — atneša tą patį, ką ir degtinė. Labiausia reikia sergėtis gert degtinė. Alus nors bent nepripratina taip labai prie girtuoklystės.

Kas neturi tiek spėkų, kad susivaldyt ir mest gėrus svaiginančius gėrimus, kas negali pergalėt savo blogą norą gert, tam geriausia įstot į blaivininkų draugystę, lankyt teatrus ir linksmas vietas. Ten jis ras sau prijauniančius draugus, linksmai laiką praleis, o labiausia negaus progos pasigundyti prismirdusiomis karčiamomis.

Vieton svaiginančių gėrimų mes patariame naudoti vandenį, anglerukščius vandenius, kavą, arbatą, kakao, pieną, limonadą, vaisių skistimus, taipgi ir prastą juodą, kaiminį alų.

### Kaip ir kiek reikia valgyt.

Ant šių klausimų visiems ir vienaip negalima atsakyti. Daugelis maisto daiktų, ką kiekvienas turi suvalgyti, kad palaikyt savo organizmą ir galėjimą dirbti, priklauso nuo daugelio aplinkybių: 1) nuo žmogaus amžiaus, 2) nuo svarumo kūno, 3) nuo darbo būdo, 4) nuo metų laiko, ir 5) nuo klimato, kuriame žmogus gyvena. Svarbią rolę lošia ir išteklius. Maitintis reikia gerai ir kaip galint pigiau — tai vienas iš svarbiausių klausimų, kaip darbininko, taip ir jo šeimos gyvenime.

Gerai išskaitliavus ir išstardžius patirta, kad darbininkui sveriančiam 70–75 kilogramus (175–185 svarų) ir dir-

baučiam 9–10 val. į dieną reikia 118 gramų (= 0,28792 liet. svaro, arba biskį daugiau kaip penkta dalis svaro) baltatrinio, 56 gramų (= 0,13864 liet. svaro arba biskį mažiau, kaip ½ svaro) riebalų ir 500 gramų (= 1,22 liet. svaro arba biskį daugiau, kaip 1 sv. ir penkta jo dalis) anglevandens, tai yra, tų valgių, kurie savije turi krakmolą ir cukrų. Ypatos, mažiau sveriančios, — kaip kad vaikai ir moteris, kurių muskulai mažiau veikia, — reikalauja mažiau maisto.

Valgis turi būt sumaišytas iš gyvuolinio ir augalinio maisto. Galima naudotis tik augalais, tik tam netaip pripratus skilvis, bet niekad nereik naudotis vien tik gyvuoliniu maistu (mėsa). Geriausia taip maišyti: imt dvi dalis augalų baltatrinio ir vieną dalį gyvuolinio baltatrinio (mėsa, žuvis, kiaušinis, pienas). Kitos gi ⅓ randasi duonoje ir kituose miltiniuose valgiuose.

Bet kad mėsa labai brangi, darbininkas turi stengtis ją pakeist kuom pigesniu, bet taip pat naudingu. Mėsinių baltatrinį nors išdalies galima pakeist žuvimis, pienu, suriu ir kiaušiniams, taipgi ir žirniais. Laike šalčių arba sunkaus fiziško darbo reikia valgyt daugiau riebalų (sviestas, lašiniai, taukai) ir daugiau miltinių valgių.

Rytmetije atsikėlus užtenka tik išgerti pieno ar kakao, arba kavos. Pietūs turi tėtis ilgiau ir laike jų turi būt gerai pavalgoma. Jei pietų laikas trumpas ir negalima gerai pavalgyti, tada visą svarbą valgio reikia atidėt ant vakarienės. Ant piet užtenka gerai užkąst. Vakarienei turi būt bent 1½–2 prieš eisiant gult.

Labai karšti valgiai ar gėrimai kenkia dantims, stempliai ir skilviui. Valgimui reikia turēt laikas, į burną imt mažais šmoteliais ir gerai sukramtyti, tada geriau valgis suverda skilvije ir greičiau žmogus prisitotina, ir nejaučia po valgiui sunkumo. Nereikia čielais kąsniais ryt, tas skilvį apsunkina.

### Kūno priežiūra ir pasilsis.

Kūno priežiūra susideda iš prižiūrėjimo odos, prausimo ir maudimo. Reikia praust netik neuždengtas dalis kūno, kaip kad: veidą, rankas, bet reik reguliariškai prausti visą kūną. Paprastai užtenka vieną kartą į savaitę gerai išsimaudyti ar išsipraust. Praustis reikia šiltame vandenije nesigailint muilo.

Vienok tie darbininkai, kurie dirba prie anglų kasi mo, prie duonos kepimo, fabrikose ir visur, kur tik yra daug dulkių, turi kasdien visas išsipraust, ar bent nors viršutinę dalį kūno nupraust. Praustis geriausia vakare parėjus iš darbo šiltame kambarije, nesigailint nė muilo, nė vandens. Nusišluoščius nereikia apsilvilti tais pačiais apatiniais drabužiais, bet juos palikt išsivėdint per naktį. Geriausia nusiprausus apsilvilti stačiais naktiniais marškiniams. Rytmetije užtenka paprastai nusipraust šaltu vandeniu.

Taip pat geriausia vakare šveist dantis ir išplaut burną. Pasilikę tarpuse dantų dalelės maisto per visą naktį pradeda pūti, po truputį iššaukia dantų rudijimą ar puvimą. Dantis nereik šveist kietu šepetuku, bet minkštu, tam tikrais dantų milteliais ir plaut drungnu vandeniu.

Plaukus, kada jie sveiki, užtenka kartą į savaitę gerai išpraust, gerai išmuiluojant minkštu muilu; išprausus nereikia duot jiems išdžiūt, bet gerai iššluostyt. Jei yra plaukuose plaiskanų, reikia tankiau praust galvą.

(Toliaus bus.)

## Socialist Party'jos platforma ir programa.

### PLATFORMA.

Šių metų Socialist Party'jos suvažiavime, Chicagoj, vėl likosi priimta platforma kaip darbo žmonių partijos, kuri atsišaukia į visus darbo žmones Jungtinėse Valstijose Amerikos, kviečiant visus užuojaučiančius socializmo reikalavimams piliečius, remti socialistų kandidatus būsiančiuose rinkimuose.

Šiuose laikuose trustai ir monopoliai pasiekė savo išsiplėtimo augščiausį laipsnį. Jie igavo galę tvirti sąlygas, kokiose vi suomenė priversta yra gyventi; — trustai skiria kainas duonai, mėsai, cukrui, anglims, žibalui ir drabužiams, kaip lygiai ir viso kiai žaliajai medegai, žodžiu sakant, visi suvartojami daiktai ir produktai yra nuosavybe trustų ir jie juos parduoda už tokią kainą, kokia jiems patinka iš visuomenės plėšti.

Pasikėsimas sunaikinti Vakarų kalnakasių organizaciją nors ir likosi suorganizuotą darbininkų solidariskumu ir socialistų judėjimu sutarėtas — atidengė viešpataujančios klesos suokalbuis priešai darbininkų organizavimąsi.

Idant atimti gyvastį kalnakasių organizacijos vadovams, suokalbį padariusieji pasirūšo sumindžioti valstijos ir Jungtinių Vals. konstitucijos įstatus, kas niekad dar neatsitikdavo ir visiškai už viešpatautame per kapitalistus krašte, koku yra Jungtinės Vals. tybės Amerikos.

Jungtinių Valstybių Kongresas parodė savo paniekinimą darbo žmonių klesos reikalams taip vaizdžiai ir neabejotinai, kaip jokios valstybės valdiška įstaiga dar nėra porodžius. Darbininkų reikalavimai, kad jiems būtų pripažintos teisės likosi atmesti, o tie menki nutarimai, būtent darbininkų naudai priimti, daugiau blėdies, negu naudos darbininkams atgabena.

Jungtinių Valstybių darbo žmonių klesa negali laukti jokio pagerinimo būvio, nuo turtuolių viepataujančios klesos politiškujų partijų. Pakol mažai saujalei žmonių bus daleistina naudoties iš visų šalies turtų šaltinių ypatiška gerovei, dėl konkuravimo tarp savęs ir apiplėšinėjimo minų sąpiliečių, patol kriziai, kokį praleidžiame, kartosis kas tūlas perijodas. Jokios monetarinės (piniginės sistemos) reformos, nėgi įstatymdavystės būdai, siulomi per kapitalistus, negali prašalinti pilnos sistematiškumo anarchijos produkcijoje.

Pakol šalies turtai ir produkcija stovės ant varžytinių paskirų ypatų, patol padėjimas ves pramoniją prie monopolizacijos. Jokie valdžios padavadijimai bei įsakymai negal pakreipti kiton pusėn naturališko šių laikų pramonijos bėgio.

Pakol teismas, įstatymdavystė ir išpildančioji valdyba bus rankose turtuolių klesos agentų, šalies administracija veiks naudai turtuolių, skriaudžiant darbininkų klesą.

Politiškos partijos yra tik išreiškimu turtuolių klesos reikalų. Visokios politiškos partijos: republikonų, demokratų, taip vadinamų nepriklausmingų (independence) ir visos kitos nesocialistiškos partijos yra po kontrole įvairių viešpataujančios klesos grupų.

Už palaikymą klesiniai-kapitalistiškos tvarkos kaltinti reikia ypač dvi pirmesniais partijas: republikonų ir demokratų.

Republikonų partija valdė šalį taip ilgai ir ji atsako už šių laikų visuomenės padėjimą; demokratinė partija, kuri tik savo politišku begėdiškumu gelbstisi nuo tokios pat atsakomybės, taip gi yra kapitalistų priklausomybė, ir kada tik ir kur tik dasigavo prie valdžios, visuomet ir visur ji veikia anų naudai. Sena pietinėse valstijose vergija, kuri buvo nugarkauliu demokratų partijos programos, likosi pakeista kūdikių vergija fabrikose.

Dideliuose miestuose panašiai kaip demokratų partija remiasi

kriminalistais, besislapančiais urvuose ir migiuose, taip republikonų partija remiasi kriminalistais, gyvenančiais rūmuose, yra atsakanti už palaikymą turtuolių klesos reikalų.

Visokios taip vadinamos «reformas» ir pastarais laikais atsiradusios partijos yra tik bespėkiu abelno neužsiganėdinimo išreiškimu. Jos nesiremia civilizacijos išsivystymo supratimu, o taipgi supratimu ekonominių ir politišku laikų reikalų.

Jos pragaiš be pedsakio, kaip pragaišo visos pastangos vidutinių (buržuazijos) klesų.

### PROGRAMA.

Kaipo priemones dėl sutvirtinimo darbininkų klesos spēkų, reikalingų kovoje už galutinio siekio atsiekimą, ir dėl padidinimo atsipriešinimo spēkos priešai kapitalistų priespaudą, paduodame ir priimame sau ir mūsų viršininkams už priedermę sekančių reikalavimų programą:

#### SVARBIAUSI REIKALAVIMAI.

Reikalaujame:

1. Idant valdžia suteiktų kuoveikiansią pagelbą bedarbiams, leisdama budavoti mokyklas, sodinti sunaikintus miškus, pagerinti nederlingas dirvas, kasti kanalus ir atlikinėti daugelį kitų visuomenei reikalingų viešų darbų. Visi darbininkai, dirbanti tokiuose darbuose turi būti apmokami iš valstybės išdo, gaudami unijistų darbininkų užmokestį ir dirbdami 8 valandas į dieną. Valdžia privalo duoti paskolę valstijoms ir valsčiams be jokių nušimčių dėl pradėjimo viešų darbų, privalo sušelpiti darbininkų organizacijų fondus, kad tosios galėtų šelpti savo narius, esančius be darbo, — o taipgi privalo panaudoti kitas panašias priemones, idant sumažinti viešpataujančių tarp darbininkų skurdą, į kuri juos stumia kapitalistiškos klesos valdymas.

2. Idant būtų suvisuomeninta šalies geležkeliai, telegrafai, telefonai, laivynai ir visi kiti komunikacijos ir pervežimo užvedimai.

3. Idant suvisuomeninti visus pramonijos užvedimus, kurie suorganizuoti taip, kad jokių varžytinių negali būti.

4. Idant šalies kasyklės, akmenų laužyklės, naftiniai šaltiniai, miškai ir vandeninės pajiegos pereitų visuomenės nuosavybėn. Kad žemė skaitytųsi nuosavybe to, kas ją užima ir patol, kol iš jos naudojasi.

5. Idant mokslišku būdu auginti girias, taisyti sunaikintus miškus, apdžiovinti pelkes. Taip apdirbti laukai turi ant visados likti visuomeniška nuosavybe.

6. Idant spauda, žodis ir susirinkimai turėtų pilną laisvę.

#### INDUSTRIJINIAI REIKALAVIMAI.

7. Reikalaujame pagerinimo darbo sąlygų šiokiu būdu:

a) per sutrumpinimą darbo dienos pagal vartojamų mašinų produktyviškumą;

b) per geresnę priežiūrą dirbtuvių ir ilgesnį pasilsį, kuris darbininkui negal būt trumpesniu už pusantros paros savaitę;

c) per uždraudimą vaikams, neturintiems pilnų šešiolikos metų, dirbti fabrikose;

d) per uždraudimą gabenti iš vienos valstijos kiton vaikų ir kalinių darbo produktų, kaip ir produktų tų fabrikų, kurios nėra po valdžios priežiūra;

e) per panaikinimą valdiškos labdarybės, kuri turi būt pakeista valstybine apdrauda, kad darbininkas ligoje, bedarbėje, ne laimingame atsitikime ir senatvėje turėtų užtikrintą užsilaikymą, o atsitiksmę mirties — posmertinę.

#### POLITIŠKI REIKALAVIMAI.

8. Įvesti laipsninius ir proporcionališkus pagal palaikų didumą ir giminystės laipsnį mokesčius nuo paveldėjamų turtų.

9. Įvesti laipsninius mokesčius nuo aplaikomo pelno.
10. Įvesti neapbrėžtuosius ir lygias balsavimo teises vyrams ir moterims; mūsų priederme yra kovoti už šį reikalavimą.
11. Įvesti teises iniciatyvos ir referendumo (visuotinio slapto balsavimo), proporcionališką atstovavimą ir teisę atsaukti netinkančius išrinktuosius piliečius.
12. Panaikinti senatą.
13. Panaikinti uzurpatišką valdžią Jungtinių Valstybių viršiausiojo teismo, kuris savinasi sau galę spręsti apie konstitucijonališkumą kongreso priimtų įstatymų. Kongreso priimti įstatymai gali būti panaikinami tik per tą patį kongresą arba per visuomenės visuotinąjį nubalsavimą.
14. Kad konstitucija pagal didžiumos balsų galėtų būti pataisyta.
15. Išjieškoti būdus visuotino apšvietimo ir apsaugojimo visuomeniškos sveikatos. Pakelti šiaudieninį švietimo biurą iki laipsnio departamento ir sutverti departamentą publiškos sveikatos.
16. Atskirti darbo biurą nuo esančio vaizbos ir darbo biuro ir įsteigti atskirą darbo departamentą.
17. Kad visi teisėjai būtų renkami per visuomenę trumpam laikui, ir kad jų (teisėjų) valdžia būtų suvaržyta su pagalba įstatymdavystės, uždraudžiančios teisėjams išduoti teisinius uždraudimus (injunctus).
18. Kad teisingystę teisme rastų kiekviens pilietis be lešų.

Tokie palengvinimai, kokius galėsime iškovoti nuo viešpatuojančios klesos, yra tik prirengimu darbininkų klesos prie valdymosi ir apvaldymo visos darbo sistemos ir priėjimo prie paveldėjimo visko, kas darbo žmonėms priklauso.

### Klesos ir klesu kova.

#### Ekonominiai draugijos pamatai.

Būtinumas visuomet vertė žmones prie bendro darbo, kad ap rūpinti savo gyvenimo reikalus. Tas faktas išdirbo tarpe žmonių tūlus ekonominius santykius. Tie santikiai nepriklauso nuo geros valios bei išrinkimo paskirų ypatų, bet nuo duotos draugijos ekonominio išsivystymo laipsnio. Kiekviens asmuo idant gyventi, turi iėiti į tuos santykius, kurie jį riša su kitais asmenimis pagal to laiko ekonominių sąlygų.

Svarbiausiu draugijos evoliucijoje faktorium, yra išsivystymas produkcijos ir apsimainymo priemonių ir būdų per naujus atidengimus, išradimus ir techniškų patyrimus. Siekiu, prie kurio viršminėti faktoriai eina, yra stengimasis, kad darbas būtų kuoproduktyviausias, o spēkų to darbo vaisių įgijimui kad suvaržyti kuomažiausiai, ar tai prie pritaikintos mašinerijos, ar tai prie rankų darbo; toliau, kad pagerinti produkcijos apkeitimo būdus, padidinti darbo padalinimą, kad sukomplicuoti per tat santykius tarpe žmonių. Nuo produkcijos ir apsimainymo būdų išsivystymo ir nuo surištų su tuo santykių ypatybių priklauso papročiai ir tvarka, įstatymiškos ir politiškos įstaigos, intelektuališkas ir etiškas supratimai, o net ir religijiniai persitikrinimai arba tikėjimo būdai.

#### Pasidalinimas į klesas ir išnaudojimas.

Kaip toli siekia istorija, taip toli randame kiekvienoj tautoje esantį pasidalinimą į klesas, o to pasidalinimo pamatu visados buvo privatinė nuosavybė ir visuomet buvo surištą su šiočiu bei tokiu išnaudojimu; vienai klesai tekdavo sunkūs darbai ir pareigos, kitai gi nauda ir «daimės» dovanos, laisvė, turtai ir valdžia. Buvo daug kategorijų pasidalinimo į klesas ir daug išnaudojimo būdų — vergija įvairiuose pavidaluose, kur darbininkai buvo nepadalina-

ma nuosavybe ponų; pavaldinystė įvairiose formose, kur darbininkai turėjo jau tūlas žmogiškas teises, bet turėjo dirbti viešpatuojančios klesos naudai; buvo ir kitokie būdai dalinanti į išnaudojamus ir išnaudotojus, į vergaujančius ir viešpatuojančius, bet subtiliausiai būdu yra šiaudieninė sistema, kuri daro dvi nesutai komas ir skirtų reikalavimų klesas — kapitalistų ir proletarų arba samdomųjų darbininkų.

#### Evoliucija ir revoliucija.

Kiekviena atskira nuosavybės santikių ir padalinimo draugijos sistema sykiu su jų pasekmėmis — įstaigomis priklauso nuo laiko, kuris jas išdirbo, taigi yra sykiu išreiškimu produkcijos ir apsimainymo duotu laiku išsivystymo. Kiekviena tokia sistema rišasi su reikalais viešpatuojančios klesos bei klesų, kurios stengiasi tokią sistemą palaikyti visame jos išsiplėtojime. Tečiaus vienval produkcijos būdai išsivysto, tveriant naują klesą bei naujas klesas, kurių reikalai griežtai priešingi viešpatuojančios klesos ar klesų reikalams. Ilgainiui tas išsivystymas pasiekia tą laipsnį, kur sena sistema tolesniam išsiplėtojimo progresui stačiai yra užtvvara. Priešginybė tarpe senos ir naujos sistemų arba tarp senų nuosavybės santikių ir įstaigų ir naujų ekonominių metodų darosi kaskart didesnė. Nesutikimas senų viešpatuojančių klesų su klesomis, kurios priverstos už savo būvio pagerinimą kovoti prieš neleidžiančias joms tą atsiekti, vis auga. Tos kovos pasekme yra naujos ar naujų klesų priėjimas prie valdymo, atsiradimas naujų įstaigų ir naujų nuosavybės santikių, pritaikomų prie naujų išdirbystės ir apsimainymo metodų.

Drauginė evoliucija tokiu būdu ne yra nuolatinio vystymosi vienoj linkmėj, nėgi eile netikėtinų nuotikių pasekme. Susideda ji iš dviejų, viena kitą sekančių fazų — laipsninio išsivystymo tuo laiku esančios sistemos perijodo ir ūmos, kartais netikėtinios, pervartos, kuri seną sistemą panaikina ir anos vietoj liekasi įvesta nauja sistema, kuri būna pastatyta ant naujų ekonominių sąlygų, kurios išsidirbo tūlu laiku dar gyvavusioj senoj sistemoj. Tas antras perijodas staigos pervartos vadinamas revoliucija. Revoliucija evoliucijos išsivystyme nėra išėmimu, bet normališka evoliucijos pasekme. Klesų kova nėra išdirbama ar sutveriamą, — kaip tankiai mėgsta pasakot šiaudieniniai kapitalistai, — per kokius nors suokalbnius ar agitatorius, ją gimdo pati evoliucija, kaipo neišvengtiną ir naturališką pasekmę įvairių draugijos klodų reikalų ir linkmių priešginingumo. Revoliucija nėra vien laimėjimu naujų idėjų, bet tik naujų ir spēkoje stiprėjančių klesų smūgiu, atkreiptu linkui senų viešpatuojančių klesų, triumfas (pergalė) naujų nuoseklesnių ir tobulesnių produkcijos ir apsimainymo būdų ant persisenėjusių ir netinkančių jau būdų. Draugija nesprenžia pagal savo «man rodos» ar tur kilti revoliucija, ar jai kilti neleisti, nėgi ta draugija negali spręsti kokios rūšies revoliucija tur būti. Jokia klesa negal pagimdyti revoliucijos, pakol neatsiranda reikalingos tam spēkos ir noras, reikalaujantis pervartos santikiuose. Jeigu tokia klesa išsivystė savo spēkoje ganėtinai, tai revoliucija tur kilti, kad ir ta pati klesa jos nereikalautų dar, arba klesa tur netekti savo buvio. Nauja sistema, kuri yra revoliucijos pasekme, ne visada gal būti tveriamą sulyg iškalno padarytų plianų per revoliucijinį gaivalą, nes sistema turi prisitaikyti prie to laiko ekonominių sąlygų. Revoliucija iš savo teorijų gali įvesti gyveniman tik tiek, kiek gali ji prisitaikyti prie ekonominio to laiko išsivystymo.

#### Klesinis valdymas ir progresas.

Pavergtosios klesos nevisados buvo galinčioms pastumėti draugijos progresą pirmyn. Linkmė (tendencija) pavergtųjų klesų tankiai buvo atgaleiviška. Didžiausius civilizacijos žingsnius padarė priekyn ne išnaudojamųjų klesų sukilimai, vien pakeitimai senų klesų naujomis, kurių būdai buvo lengviau pritaikomi ir to-

bulesni drangijos produktyviškumo išsivystyme. Abelnai net iki šių laikų palaikymas tvarkos, mokslo pagerinimas produkcijos būdų priklauso nuo egzistencijos laisvų nuo pareigų viešpatuojančių klesų, savo laiku išpildančių naudingas draugijos išsivystymui funkcijas, tačiau visos tokios viešpatuojančios klesos ilgainiui tapdavo nenaudingomis, o net gi kenksmingomis tolesiam draugijos išsivystymui. Pastarais laikais produkcijinė spėka taip pasididino ir pavergtųjų minių susipratimas ant tiek pakilo jau, kad likosi galimu reikalauti visiems netik būdų pragyvenimo, bet ir pakakinimo visų gyvenimo reikalų, kokius tik stato civilizuotas žmogus, dirbant prie taip aprubežiuoto darbo laiko, kad kiekvienam dirbant liktų užtektinai laiko lavinties tame, kas prie ko turi pa linkimą, kas tik ir veda prie laimingumo.

Lygiai yra jau galimu, kad dabartinė išnaudojamoji klesa gal būti sykiu ir revoliucijine ir steigiančiąja klesa. Ta klesa stovinti apgimime savų reikalų tuo patim gina svarbiausius civilizacijos reikalus, išsiliuosodama pati ji deda galą ekonominiam pasidalinimui draugijos į klesas, naikindama sykiu išnaudojamą ir atidarydama laisvą kelią išdirbystės išsiplėtojimui. Ta klesa, kuri prie to žmoniją veda, tai yra dirbančioji klesa arba proletarija.

## 2-ras Tarptautiškas mediciniškas Kongresas, apie nelaimingus prie darbo atsitikimus.

Rodos pavasaryje viename iš «Kovos» num. buvo pranešta apie tajį kongresą, bet tai buvo tik trumpa žinutė, aš manau, kad bus naudinga pranešti apie tai plačiau «Kovos» skaitytojams. Štai ką apie tą kongresą rašo laikraštis «Golds Social-demokrata»:

Geguzės 23 d. Ryme, Goracijų ir Karacijų svetainėje, dalyvaujant daugybei pasipuošusių ponių ir ponų, ypatomis žėrinčiais mundierais — trukšmingai tapo atidengtas antras tarp tautiškas mediciniškas kongresas apie nelaimingus prie darbo atsitikimus. Vardu italų valdžios kongresą pasveikino ministeris; augštomis kalbomis sveikino kongresą atstovai kitų valstijų (net Japonų, bet tik ne Rusų) Tik nebuvo atstovų, nė pasveikinimų nuo darbininkų.

Buvo tarta apie ašiatų darbininkų luomos botagą, žudantį kasmet daugiau žmonių, negu kad kruviniausia karė; apie botagą, kasmet reikalaujantį sau tam-tikro aukų skaičiaus, kasmet ugmušantį tūkstančius, sužeidžiantį desėtkus tūkstančių. Didžiausias skaitlius dalyvavusių kongrese buvo gydytojai, apdraudžiamųjų draugijų, apdraudžiamų valstijinių įstaigų, gelžkelio kompanijų, didelių pramonės įstaigų; daug mažiau buvo mokslo atstovų, universitetų profesorių, keletas valdžios atstovų, keletas keliauninkų, užsigeidžiančių pasinaudoti iš nupiginimo kelionės ir pamatyti Rymą, ir 2-3 ypates užsiimančios darbininkų klausimu.

Ir iš tokių ypataų susidedantis kongresas, o svarbiausia nedalyvavimas darbininkų atstovų, uždėjo šiurkščią antspaudą ant visų jo darbų. Bet nepaisant į visą jo vienpusiškumą, žingeidaujantis darbininkų klausime negali praeiti pro jį nutylyjęs. Ačiu dalyvavimui jame daugeliui geriausių mokslo atstovų, ten buvo ištarta daug gerų ir naudingų nuomonių, pranešta daug faktų, patėmijimų ir išjdomių visos eilės klausimų, galima pasakyti, kad tasai kongresas atneš darbininkų luomai šokią-tokią naudą.

Taip, pavyzdin, tapo pripažinta, kad ekspertas-gydytojas, nusprendžiantis sužeidimo laipsnį, darantis pirmą nelaimingo atsitikimo protokolą, turi būti visiškai neprigulmingu netik nuo darbininkų, bet ir nuo savininkų ir apdraudžiamųjų draugijų; universitetuose, turi būti išguldomas tam-tikras mokslas apie nelaimingus prie darbo atsitikimus; klausimą apie nervškus susirgimus pripažino vienbalsiai tokių ligų esybe, aiškino tos ligos budą; nutarė, kad prie jos priveda nuilsimas, kad apsirgimo laipsnis nepriguli nuo sužeidimo spēkos, išaiškino, kad tokiems ligoniams turi būti išduotas kuonogreičiausias atlyginimas, kad nepasiskubinimas padidina ligą, kad tokiems ligoniams geriausia kapitalą atiduoti, o ne mėnesinį užmokestį.

Klausime apkainavimo ant kiek darbininkas nustoja galėsi dirbti, nutarta, kad nusprendimas iškaroti abelnai negeras ir neteisingas; kad apkainavimas turi būti liuosas, individuališkas, t. y. kas kartą kitokis, pasiremiant ant atydaus ištyrimo ligonio ir jo aplinkybių. Darodė, kad įvedus priverstiną apdraudimą pasigerino sužeistųjų gylymas, todėl kad nenaudingų yra apdraudžiamoms draugijoms lešuo is ant gydymo, tuom jie sumažina iškaščius dėl užmokėjimo už nelaimingų atsitikimų pasekmes.

Toliau višminnėtas laikraštis kalba, kad yra svarbiu ir vertu pabraukimo ne tas, apie ką kalbėjo, bet tas apie ką visiškai nekalbėjo.

Pirm visko metasi į akis, kad visas darbas, visi įnėšmai ir gi čai buvo pašovęti klausimui apie atsitikimo likvidaciją, t. y. tik atlyginimui darbininkui už sužeidimą, bet niekas nė neužsiminė apie perspėjimą nelaimingų atsitikimų, t. y. apie tai, kas labiausiai turi užimti darbininkus.

Ir kalbant apie tają likvidaciją, ponai kongresistai visą savo mokslą, visą savo analizo spēką ir gabumą sunaudojo tam, kaip kuonogeriausiai upginti kapitalą nuo išnaudojimų iš darbininkų pusės, — bet nė viens neužsiminė, kaip upginti sužeistus darbininkus nuo kapitalistų išnaudojimo.

Jie reikalavo kriminalinio persekiojimo sužeistųjų darbininkų bastengiančių nudavimu apgauti savininkus, bet neminėjo apie persekiojimą kriminalų savininkų, išpačedumo neįsteigiančių visų mokslo nurodytų pagerinimų, perspėjimui nelaimingų atsitikimų.

Jie kalbėjo apie reikalingumą panaikinti veltui pajiškėjimą atlyginimo, tokiu budu stengdamiesi sumažinti bylas (o tas mat bus naudingu tik darbininkams); — bet nekalbėjo apie tai, kad reikia palengvinti teisdarystės procesą, idant upginti sužeistuosius nuo išnaudojimo visokių advokatų ir šunadvokačių toumi didesnio išnaudojimo, kad tai tankiausiai buna supainiotos ir didelės bylos.

Apkainuojant ant kiek darbininkas nustojo spēkų prie darbo, jie daug kalbėjo kaip tą gerai ištyrus (ir tik už tiek už mokėti darbininkui) ir tam tik-lui, kad darbininkas nieko negalėtų paslėpti, kad ištyrus visas pas jį likusias spēkas, jie kalbėjo apie visokios rūšies prietaisus-įrankius; bet nepagalvojo ir nekalbėjo apie tai, kur darbininkas turėtų padėti likusias savo spēkas? Kas jas pirsks nuo jo? Ar nebus jam

No 2  
sužeistam  
nuo beda  
Jie k  
bininkui  
nimą už  
kinti a  
reikalavo  
spėkų, —  
lis neužs  
Jie  
toliau t  
tai, kad  
lingos p  
negalinc  
yra rašę  
nekalbėję  
užsitemd  
tų darbi  
žmonijai  
ninkų.  
Tai  
šito pasv  
savo rei  
jos). Ji  
žmonės,  
kap teli:  
117)  
pektus, n  
118)  
referatų  
lavimo k  
119)  
pagal V. I.  
«Kova», —  
120)  
das ir taj  
121)  
Denver, (122)  
priduoti  
123)  
mo), kad  
kaip grei  
124)  
NN 29 ir  
125)  
rauauek  
sties toli  
126)  
įsteigimas  
va & Co.



sužeistam sunku susirasti darbą, kuomet sveiki ir druti žusta nuo bedarbės.

Jie kalbėjo apie tai, kad įstatymai priverčia atlygint darbininkui tik už ekonomišką nuostolį ir kaiš'ai atmetė atlyginimą už morališką ir fiz.šką nuostolį; todėl reikalavo panaikinti atlyginimą po dviejų metų už nustojimą vienos akies; reikalavo panaikinimo atlyginimo nustojusiems 10% ir mažiau spėkų,— bet jie nekalbėjo apie tą, kad ekonomišką nuostolis neužsidengia tik vienu nustojimu spėkų prie darbo.

Jie kalbėjo apie tai, kad pramonei gręšia pražutis jei ir toliau taip augs išlaidos ant atlyginimo sužeistiems, ir apie tai, kad tas gręšia už m. d. inimu spindėjimo išsivystymo galingos pramonės, kad tas gali paversti visą šalį į šalį raišų ir negalimų dirbti,— bet ne apie tai kalbėjo, kad taip daug yra raišų ir negalusių dirbti, bet kad jie kenkia pramonei, nekalbėjo apie tai, kad tas galingos pramonės spindėjimas užsitemdavo žemumui priekyn per lavonus užmūštų ir sužeistų darbininkų, jie nekalbėjo kokia gėda pramonijai ir visai žmonijai, ant kurios guli toji kasmetinė kontribucija iš darbininkų.

Taip jie kalbėjo apie reikalus darbininkų luomos. Iš šito pavyzdžio darbininkai gali matyti, ką tai reiškia pavesti savo reikalus žmonėms taip vadinamų liuso meno (profesijos). Jii turi pamatyti kur link gali juos nuvesti tos rūšies žmonės, palinkę nukreipti savo mokslą, savo gabumus naudoti kaip talistų, nuo kurių jie yra prigulmingi.

*Pranas Siulelis.*

## SAJUNGOS REIKALAI.

### L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

117) L.K-to užklausta, ar jis turi prirengęs referatų konspektus, nes kuopos jau reikalauja jų.

118) 51-mai kuopai pranešta, kad kaip aplaikys C. S-rius referatų konspektus, tai jie bus nukopijuoti ir išsiųsti ant pareikalavimo kuopų pagal reikalaujamas temas.

119) Ant P.Paskunigio pranešimo, kad jis negali pasiteisinti pagal V.K-to ref N 3 čio reikalavimo, nes jam nėra siuntinėjama «Kova», — pasiūsta kopija nuo V.K-to Ref. N 3.

120) Rankraštį «Etika ir Socializmas» prisiuntė J.O.Širvydas ir tapo pasiūstas «Kovos» Adm.

121) Susitvėrė naujos kuopos N 146, Hartford, Ark. ir N148 Denver, Colo.

122) «Kovos» Adm. pranešta, kad pagal P.K. Tār. 25 turi priduoti P.K-tui pilnas žinias apie «Ass'n of Foreign Newspapers».

123) Drg. J.Šaltis praneša (ant Centro sekr. antro užklausimo), kad R.R.K-to knygos randasi pas jį ir bus perduota C. S-riui kaip greit galima.

124) p. J.O. Širvydui pasiūsta kopijos nuo tarimų P.K-to NN 29 ir 30.

125) Ant 130 kp. (Auburn, Me.) reikalavimo, idant A.Baranauckas atsilankytų ten, paaiškinta, kad neatsilankys iš priežasties tolimos kelionės į ten ir stokos laiko.

126) «Kovos» Administracijos pranešimas-sumanymas apie įstelgimą laivakorčių ir pinigų siuntimo agentūros po vardu «Kova & Co.» pasiūstas P.K-tui.

127) P.Dubickas antrąsyk (ant pirmo užklausimo nedavė jokie atsakymo) užklaustas, ar jis priėmė nuo R.R.K-to 1907 m. literatūrą dėl Sąjungos. Taipgi užklausta ar jis, P.Dubickas paėmė literatūrą dėl Sąjungos nuo Širvydo.

128) «Kovos» Administracijai pranešta, kad ji turi stengtis apmokėti pagal išgalę skolą Širvydui už paimtą literatūrą dėl Sąjungos per J.Grinių.

N.Y. City 2, VI, 10.

L.S.S. Centro sekr. Aug. Purvis.

### Pildančiojo Komiteto Tarimas N 31.

Bila:— a) už krasos ženklelius laike 7-nių mėnesių tarnystos P.K-to \$1,20; b) dukart važinėjimas į P.K-to posėdžius \$1,30. Viso \$2,50. Apart to pranešu, kad nėra apmokėtos pirmiau paduotos bilos: a) bila ant \$1,00 paduota V.K. sekretoriui J.Stasilevičiui už krasos lėšas laike mano sekretoriavimo V.K-te ir b) VIII Ill. rajonas nėra atmokėjęs \$1,10 už važinėjimą į V.Susivažiamą kaip V.K-to atstovui.

P.N o r k u s.

1) Bila P.K-to reikaluose ant \$2,50 Administratorius turi apmokėti.

2) Bila už lėšas sekretoriavimo V.K-te ir kelionės atstovu nuo V.K-to į V.susiv. turi apdegti rajonai pagal paskirstymą V.K-to sekretoriaus.

3) Centro sekretorius turi paraginti VIII rajoną apmokėti skolą \$1,10 V.K-tui.

N.Y.City, 15, V,'10.

East Pittsburg, Pa., 21, V'10

Baltimore, Md. 26, V,'10.

L.S.S. P.K-as { M.M.Račivute  
B.K.Kondratavičius  
P. Grinius

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

N.Y.City, 31, V,'10.

### Pasekmės «I» ir «II» Referendumų.

Šiuomi trumpai pranešu, kad:

Referendum «I» 1910 m. tapo priimtas.

Referendum «II» ,, ,, tapo atmestas (reiškia susivažiavimas šįmet neįvyks).

Vėliaus tilps visos smulkmenos.

N.Y. City, 2, VI. 10.

L.S.S. Centro Sekr. A. Purvis.

### Pranešimas L.S.S. Rajonams.

Čion pažymiu, kurių rajonų V.K. nariai nedalyvauja V.K-to referendumuos. Kaip matosi iš «Kovos», jog visi rajonai turi rinkimus ir renka narius į V.K-tą, bet kodėl išrinkti nariai nedalyvauja? Gal rajonai mano, kad jų išrinkti nariai pildo jiems pavestas pareigas. Todėl pranešu rajonų žiniai, kad pareikalautų nuo savo atstovų, idant veiktų, arba jų vietą duotų naujiems.

Šiaip yra:

II Rajono V.K-to nario P.J.Stankaus\*) netikras antrašas; «Kovojo» paduotas: 306 N. American st., Philadelphia, Pa., o šiuo antrašu laišškai grįšta atgal.

V Rajono V.K-to narių visai nėra.

VII Rajono narys V.K.Račkanckas nedalyvauja, nors jam buvo siunčiami įnešimai, bet atsakymo nebuvo.

VIII Rajono atstovo visai nėra. Tiesa yra pagarsinta «Kovojo», jog išrinktas K.Gugis, bet antrašo nepriduoda.

Passaic, N.J.

V.K-to Sekr. J.K.Gilius.

32 Van Buren st.

\*) P.J.Stankus gyvena Easton, Pa. Jis labai tankiai kilnojaSI-

### Prie p. J.O.Širvydo sofistiskų išvedžiojimų.

Pereitam «Kovos» num. tilpo p. J.O.Širvydo laiškas į redakciją, kuriame nieko naujo nėra pasakyta linkui visų per p. Širvydą minimų dalykų, išskiriant tūlus teisybę aplenkiančius pasakojimus. Nurodyti visų p. Širvydo klaidų man čion suvis nereikėtų, nes kiekvienas skaitytojas gali aiškiai permatyti jo sofistiskus padavadijimus, sulyginęs su P.K-to tame reikale nutartais tarimais ir Centro sekretoriaus pranešimais, bet kadangi p. Širvydas ar tai su tikslu, ar be, prasilenkia su teisybe, tad aš noroms-nenoroms turėsiu užimti taip branginamą «Kovoje» vietą ir parodyti tūlus dalikėlius, tokioj šviesoje kaip jie stovi.

Pirmas dalykas — tai link rankraščio «Moteris ir Socijalizmas» ir «Etika ir Socijalizmas». Tas dalykas šiaip stovi: šįmet P.K-tas nutarė, idant visi S-gos dokumentai būtų išreikalauti nuo visų pirmesniu S-gos Centro įstaigų, bei jų pareigų pildytojų ir priduoti į LSS. Archivą (žr. P.K-to Tar. N 5 «Kovos» N 6 š.m). Pagal tą P.K-to tarimą aš pareikalavau (žr. Centro Sekr. Pranešimą 59, «Kovos» N 14 š.m), idant p. Širvydas pridotų S-gos archyvui visus dokumentus, o Sąjungos rankraščius tegul pridoda naujam L.K-tui V.Račkaucko antrašu.\*) Ant to gavau sekantį atsakymą nuo p. Širvydo: «... Visus LSS. literatūros komiteto buvusius rankraščius\*\*») pasiunčiau naujai išrinktam komitetui p. Račkaucko antrašu. (Tas atsakymas rašytas 25, III, 10). Tuomtarpu aplaikęs nuo «Kovos» Administracijos pareikalavimą, idant priduočiau dėl spaudos rankraščius «Moteris ir Socijalizmas» ir «Etika ir Socijalizmas»; aš patikėdamas p. Širvydo žodžiams, kad jis «visus» S-gos rankraščius pridavė V.Račkauckui, parašiau (žr. C. S. Pranešimas 63, «Kovos» N 15 š.m) drg. Račkauckui, idant jis tuos rankraščius pridotų «Kovos» Administracijon, bet drg. Račkauckas pranešė, kad pas jį nesiranda minimų rankraščių. Tada vėl užklausu p. Širvydo (žr. C. S. Pranešimas 74, «K-s» N 16), kam jis pridavė tuos du Sąjungos rankraščius. Gavau atsakymą: «..... «Moteris ir Socijalizmas» tai tebestovi pas mane\*), nes autorius buvo man sakęs laikyti pas save, iki jis pats to nepareikalau. Iki šioliai dar jis nepareikalavo. «Etika ir Socijalizmas» taipgi pas mane. Kiek man žinoma, tai tas rankraštis yra p. Griniaus nuosavybe, ir kaip tokią grąžysiu jam pačiam arba perduosiu ten, kur jo bus nurodyta...» Gavęs tokį atsakymą, aš apie tai pranešiau «Kovos» Administracijai (žr. Centro Sek. Pr. 97, «K» N 21), kad tų rankraščių negaliu tuomtarpu priduoti, dėlei agščiau nurodytų priežasčių. Taigi drg. Račkauckui, kaip «Mot. ir Soc.» vertėjui pranešiau (žr. Centro Sek. Pr. 103, «K» N 21), kad jis palieptų p. Širvydui atiduoti S-gai minimą rankraštį, ir kaip motoma, tai drg. Račkauckas išreikalavo.

Taigi tokiu būdu p. Širvydas ne vien tik atsisakė išduoti ant mano antro užklauso, bet sakė *neteisybę* savo pirmesniame laiške linkui rankraščio «Moteris ir Socijalizmas», nes p. Širvydas gerai žinojo, kad tas rankraštis Sąjungos, bet pasiliko jį pas save ir pranešė, kad visus S-gos rankraščius pasiuntęs drg. Račkauckui.

Toliau p. Širvydas savo laiške į redakciją rašo, kad jis nežinaš keno nuosavybe yra rankraštis «Etika ir Socijalizmas», bet kaip matėte iš privesto citato iš Širvydo laiško, tai jis tvirtino, kad tai esąs drg. Griniaus nuosavybe. Tai antras prasilenkimas su teisybe. Antras dalykas — tai link Sąjungos dokumentų. p. Širvydui tiesa — pranešiau, kad jis turi priduoti S-gos Archivan visus

\*) V.K.Račkauckui Heplau per tai siųgti, kad sulig pereitų virstininkų rinkimų, tai V.K. Račkauckui buvo duotas didesnis užtikėjimas už kitus tuom laik esančius L.K-to (S.Strazdas jau buvo rezignavęs). Ir per tai manau, kad V.Račkauckas turi atlikti arch. pareigą. A.P

\*\*) Pabriežta mano.

A.PURVIS.

\*) Pabriežta mano.

A.PURVIS.

pas jį esančius dokumentus, pridudant ir sąrašą visų tų dokumentų (žr. Sekr. Pranešimas 111, «K» N 22), kaip to reikalauja P.K-tas savo tarimuose 5 me ir 27 me (žr. «K» NN 6 ir 21 š.m), bet p. Širvydas suvis kitaip sako, būk — «p. Purvis reikalavo, kad jam perduočiau». Ne aš reikalavau, bet P.K-tas, nes jis liepė reikalauti (dėl persitikrinimo aš p. Širvydui patariu perskaityti nurodytus P.K-to tarimus nurodytuose «Kovos» num. ir prisiųstą per mane rankos raštu rašytą kopiją nuo P.K-to tarimo N 27). Todėl p. Širvydas, sakydamas, kad vien aš reikalavau *trečių sykį* prasilenkia su teisybe.

Ne dėlei to p. Širvydas kreipiatės į brolius sąjungiečius, kad aš nesuprantu, ką jūs man rašote, bet dėlei to, kad jum negalima eit kaip jūs norite tame dalyke. Svarbiausis dalykas, tai yra pridavimas drauge su dokumentais ir jų sąrašą, bet jūs po priedanga stokes laiko jo nenorite priduoti, o nepridudant drauge dokumentų sąrašo už neilgo laiko galėtumėt pasakyti teisybę aplenkiant, kad — «aš pridaviau tokius ir tokius dokumentus, o S-gos įstaigos juos pražudė».

Trečias dalykas — tai aukauti revoliucijos rėmimui raštai. Apie tai daug nėra ką kalbėti, nes kiekvienas, kuris sulygis p. Širvydo nuomone, paduotą jo įnešime į P.K-tą (žr. P. K-to Tar. 28, «Kovos» N 21) su jo išvedžiojimais, tilpusiame «Kovoje» jojo laiške į redakciją, tai kiekvienam bus aišku, kad paduodamas į P.K-tą savo įnešimą tame dalyke nepasakė tą, ką norėjo pasakyti.

Ketvirtas dalykas — tai p. Širvydo skola, kurią jis dabar reikalauja, idant jam tuo apmokėtų, ir šaukia, idant sąjungiečiai kaip-nors pasistengtų apmokėti, pirm p. Širvydo atsilyginimo su S-ga dėl RRR-to išdo. Bet jei p. Širvydas perskaitys P.K-to Tarimus NN 29 ir 30, tada matys, kad P.K-tas jau yra nutaręs be niekeno raginimo. p. Širvydas skandžiasi sąjungiečiams, kad vilkinasi su tarimais ant jo įnešimų, bet reikia atminti, kad atėjus p. Širvydo įnešimui arba pareikalavimui negalima tuojaus, metus viską į šalį, griebtis prie jų tarimo, — juk komitetai ne dėl p. Širvydo vien, bet dėl atlikimo visokių dalykų.

Beto reikia žodis priminti linkui p. Širvydo sauvališko nuosprendžio linkui LSS. dokumentų, buk dalis jų reikšią pasiųsti «Lietuvių Mokslo Draugijai» Vilniuje(?). Jau gana įdomu tas faktas, kad p. Širvydas, nebūdamas sąjungos nariu savarankiškai pasisavinęs sąjungos dokumentus ir laikosi pas save, ir dalį jų rengiasi siųsti į Vilnių, kur kiekvienoje mieloje valandoje Rusų guzikučiai juos atėję gali peržiūrėti ir jei reikalas, pasiimti į «ochranką». Taigi kaip ir nebūtų, vienok ten jie nebus apsngoti ir p. Širvydo nuosprendis linkui S-gos dokumentų negali but išteisinamas.

LSS Centro Sekr. Aug. Purvis.

New York City, 3, VI, '10.

### Mano pasiteisinimas.

Veik visi metai praslanko kol aš apturėjau scijališką laisvę (? R ) pratart kelis žodžius link savęs. Tas įvyko pasidėkavojant «Pildomamjam Komitetui», katras oficijališku kuliu uždraudė man atsiliepti per «Kovą».

Aš esu ir buvau žmogum, turėjau ir turiu žmogiškus jausmus. Toks ilgas laikymas manęs apkaltinimo nežinioj ir suspendavimo klanioj, mane kankino. Laukiau, kad greičiau užsibaigtų, bet viskas buvo veltui.

Galų gale griebiau savo energijos ginklą, trenkiau juo mi į šio surėdymo piliorių ir tariau: kas mane kankina, tas yra mano priešus, nereik jo nusigąst ir tuomi savo dvasią kan-

kint; ir taip višką nublškiau į šalį ir stojau laisvu, gedra dvasiu žmogum, prizadėdamas neturėti nieko bendro su LSS. komitetais. Taip man laisvam begyvenant gaunu žinių per LSS, sekretorių, kad jau Veikiamasis K. gale metų d... man laisvę pasiteisinti!

Su nusšypsojimu sutikau tokią žinią apie aplaikomą «iš augšybių malonę». Budamas ištikimu savo duotamjam žodžiui, neatsakiau nieko LSS. komitetui, bet tik tai visuomenės daliai, kuri gal dar yra «mano apkaltinimu» užinteresuota.

Komitetai, kaip jie suprato dalykus, lai taip veikia, kol laikas nepertikrįs.

Komisija paskirta nominacijų blankų ištyrimui, apskelbė savo raportą «Kovoje». Jeigu reikalauti teisybės parodymo, tai neatbutinai reikėtų antros komisijos, kuri pirmosios komisijos ištyrimą tirtų ir pasekmes savo tyrimo apskelbų. Ir kažin ar rastusi kada galas klaidų taisymo?

Komisija pranešdama savo ištyrimo pasekmes, apskelbė, kad neradusi nė vienos legitimacijos, o Merkevičienė nors ir apsiėmė, (mat buvo jos legitimacija) tai neįstatyta į kandi datus. Jau ir iš to pasirodo, koks komisijos ištyrimas, kad pats sau prieštarauja. Perskaitęs tokį komisijos raportą, pripažinau už geriausį dalyką visai nieko neatsakyti, tokioj tam soj šviesos nerasi.

Tokiu budu komisija tyrė neteisingumą dalyko, bet vertė viską ant savo kurlalio kaip ji suprato, ką kiekvienas galėjo matyti iš raporto.

Ir neėmė atydos kokios kliūtis iš pačių nominuotojų pusės nedavė man taip suvesti skaitlines, kaip ji suvedė pagal savo notą, nieko neklausdama ar apsiima, ar ne? Ar sugrįžo laškas su legitimacija ar ne? Ar per klaidą K. laiškas nuėjo iš Čikagos į Bastoną ir tt.. Komisijai tas neapeina, o visgi nerado tvarkos pagal jos raportą.

Kad tenai buvo klaidų, aš neužginčijų, nes be klaidų ne buvo galima atlikti to nominacijų sutvarkymo; kadangi daugumą nominacijų ir kandidatų reikėjo duot nulemt «Didžiosios Lietuvos» dievams, kur jie yra ir ką reiškia? Komisija rado netik ne vienus, ir ne tik Merkevičienės, bet ir kelis desetkus, ką aš žinau, o kad komisija jų nepripažino, tai jei žinot. Trumpam laikui likus dėl sutvarkymo, priverstas buvau skubinti kiek galėjau vakarais ir švėnomis dienomis. Vienu žodžių sąlygos, kuriose aš dirbau buvo užmuštinis. Sąjunga neturjo nė jokių taisyklių, sekretorius turėjo būti dvikupriu verbliudu ir nešt visų naštas, o jei suklopo, tai jį netik ką nepalengvino, bet dar labiau prispaudė prie žemės. Aš tuomi verbliudu buvau, ir man suklypus per pietos LSS. kaltę, mane jos komitetai gramzdino, vietoj kad pakelti!

Atminkit tą, mano buvusieji draugai, kad ne pats žmogus stoja tokiu, bet draugija ir sąlygos jį padaro. Kas nieko neveikia, tas klaidų nedaro, kas veikia, tas klaidų negal išvengti, jos taip naturališkos, kaip pats žmogaus gyvenimas. Žmogus tik turgeist, idant tos padarytos klaidos neatsikartotų. Baigdamas rašyti vien tą, kad mano draugai ir nedraugai užmištų apie mane ir duotų man ramybę, o aš jiems.

Nes ramybė man labai reikalinga paskutiniu laiku. Daugiau LSS. neveiksiu ir klaidų neturėsiu.

Ne dėl to atsisakau nuo LSS, kad ji tokia, bet vien dėl to, kad mano energija ir gyvybės jėgos dingo, kaip pasekmė pereitų vaidų, nedraugiškumų, bausmių ir tt..

Žmogus yra linkęs, jei jis turi galę, priverst klausyt savę, o jei jo neklauso baust. Tarokščiau išvyst tą valandą, kuomet nebutų ką baust. Linkėdamas geresnių sąlygų sąjungai ir persikeitimo jos istorijos nuo ypotos ant visuomenės, atsisisveikinu su ja ant visad...!

P. Puskunigis.

J. ILGUNAS.

## SAPNAS.

(Iš provokacijos kronikos vaizdelis.)

Švilpukas sėdėjo savo kabinete ir rėšė. Jo mintis buvo nukreiptos į kur-tai tolimą šalį, kurioje nuo amžių nėra girdėtas vardas «revoliucjonierius-socijalistas», nors tankiai plunksna nuvažiuodavo nuo vėžių ir kiekvienas antras žodis reikėdavo perbraukti...

Bet jis ant to nepaisė. Pas jį virė kokia tai vidurinė kova, kuri tankiai apsireiškia pas desperatus... Ant galo pabai-gė laišką, perskaitė po kelis sykius be jokio pasijudimo ir užlipino. Laiškas buvo rašytas seserei, kurią viliuklingai norėjo išduoti į budelių nagus kaipo maištininkę...

Užsirukęs cigarą atsistojo. Šėputės, kuri čia jau riegsojo kampe, duris sugirgždėjo ir pasirodė bonka degtinės... Ištraukęs keletą gurkšnių, sudribo į kedę ir užmigo.

\*  
\*  
\*  
Žmogum save vadini? Veidmainy! Tu jau seniai savo žmogškumą pavidavai už auksą... Laisvę nori nuo vargšų atimti? O ar tu supranti kas tai yra laisvė? Tėvynei gerą tu nori daryti? O ar neatmeni, kad geriausius jos sunus išduodi budeliams į nagus? Gyvenimas tave priverčia veidmaini. Beproti! Ar žinai, kad kuris nepergali gyvenimo bangų, turi mirti. Tyli, išdavike! Vienok tu gal šypsaisi ir manai, kad kvailys tau sako. Dar kartą sakau— veidmainy! Bet tu nesupranti kas tai yra veidmainys;— veidmainys, tai bjauresnis sutvėrimas už pikčiausiąjį nuodingą kirminą, nes jei kirminas įkąs numirsi tiktai, bet veidmainys tau surnegs litaniją kankynių prieš mirtį. Išgama!— ar nematai, kad atkeršijimo ranka siekia tave ir pasieks, pirmiau, negu tu savo bjaurų tikslą spėsi pamatyt išsipidantį...

— Kas į mane šneka?— paklausė nubudęs provokatorius.

— Sąžinė.— atsakė tykus, bet graudus balsas.

## Iš musu sceniško judėjimo.

Čikaga, tai mūsų «intelligentiškų spēkų» lizdas.— Nauji sumanymai, naujos kuopos, paskaitos, teatrai— vis tai ne naujiena. Tik gaila, kad apie tą mūsų «spėkų» judėjimą mažai aprašoma. Mat vieni bijo įžeisti žinomą autoritetą, kiti

vėl nenori «girti»... taip viskas ir lieka užmirštyje.

Gegužės 21 d. š. m. Lietuvos Muzikantų Benas laikė koncertą, žinomoje Čikagos lietuviams Treiheit Turner'io salėje. Koncertas, kaip koncertas, nieko tame įdomaus nebuvo: keli maišai, salo fontazijos, tai viskas. Muzika neperprasčiausia. Tik gaila, kad jos niekas nesiklausė... Mat mūsų žmonės paprastai įpratę alutį girkšnoti laike perstatymų. Begaliniam chaos maišėsi su muzikos melodijomis savotiški žargonai:— «sveikas džianai!»... Liudna, bet ką padarysi kad patį vakarų rengėjai to trokšta, mat vis bisnis...

Beje, mūsų amerikiečiai lietuviai «tautiečiai» pyksta ant socialistų, kad šie pastarieji viską niekina, kas tik tautiškas, kas tik neraudonas, t. y. balius, teatrus, dainas ir tt.. Tečiaus mūsų «genijų» žodžiai priešinasi jų pačių darbams, iš taip didelio skaičiaus mūsų inteligentų (greičiaus pseudo-inteligentų S. St.) nė vieno nebuvo. Tik viena sprangioji užpakalinė minia (J. Laukio žodžiais S. St.)... Hamų... kame gi čia tas didysis mylėjimas dailės, su kurią taip didžiuojasi musiškiečiai? Nejaugi pas juos galėjo ištikti taip uma metamorfoza? Tiek to.

Baigianties koncertui, tapo pagriežta lietuvių himnas «Lietuva Tėvynė mūsų». Himną griežiant patįs griežėjai stovėjo, bet publika lyg prikalta prie sėdynių... O harrendum!\*)

Apgailėtina, kad minėtame baliuje nebuvo mūsų donkishoto Bolevičiaus. Be abejonės jis būtų visus įvardijęs socialistais arba dar geriau kalbant mūsų literatiškojo profano V—čio žodžiais — «internacionaliais peštukais»... Nors jie gal dar keisčiau už jį mano apie socialistus.

Gaila, kad jie nepasinaudojo taja proga!

22 d. gegužės žinomoje Hull House salėje Čikago «Birutės» statė ant scenos 4-rių veiksmų dramą: «Litvomanai». Dėlei blogo oro publikos visai mažai atsilankė, prie to išdalies kaltė dėlei prasto apgarsinimo pačių rengėjų.

Veikalo turinys maž-daug toks:— Leonas Skirgaila, jaunas studentas kalbasi su savo draugu kleriku A. Jonuliu apie savo, žmonių vargus; žiurinėja vos parėjusias iš užsienio knygas ir kalba, kaip geriau jas paskleisti tarpe savo viengenčių sermėgių. Jiem kalbant įeina Leono motina Skirgailienė pamačius pas sūnų lietuviškas knygas, išmėtinėja jam, bet Augustinas prižada išliuosuoti ją iš to: sudėjęs knygas jis rengiasi eiti, tečiaus Skirgaila jį sulaiko.

Galiaus pasirodo, kad Skirgailienė su Przevluckiu dėl Lietuvystės išdavė dvaro užveidą Stungurį. Sūnus žinoma budamas karštas laisvės šalininkas laiko Stungurio pusę, šeimoje kyla karšti ginčai. Leonas nori apleisti gimtinius namus, Tuom tarpu krinta uždanga, paslėpdama už savęs tolesnį likimą.

Antroje veikmėje pasirodo neturtingo kleriko Augustino kambaris. Raudonsiuliai daro kratą. Tečiaus nieko nelaimėję išsindangina, tuom tarpu įeina Przevluckis ir nuduotu gudrumu persergsti Augustiną. Bet Augustinas neįsileidžia su juomi į gilesnę kalbą. Przevluckas prašo Irenos paveikslą

\*) Bolevičiaus žodžiai, kuriais jis socialistus pasveikino pradžioje 1908 metu „Lietuvoje“.

Augustinas atsisako išpildyti jo reikalavimą. Jis išbėga.

Trečioje veikmėje pasirodo kalėjimo viršininko kancelerija. Irena ateina atlankyti suareštuotą brolių Leoną. Čia ji vėl susitinka su Augustinu, Augustinas išmėtinėja jai už nešelpimą Stungurio šeimos, Irena teisinasi, kad motina su Przevluckiu ją trukdo. Tečiaus galų-gale atiduoda savo žiedus ir kitus braugumynus Augustinui dėl sušelpimo Stungurio šeimos. Tuom tarpu įeina kalėjimo viršininkas. Irena pasimato su broliu Leonu; viršininkas užgina lietuviškai kalbėtis, tečiaus Irena užmiršta jo įsakymą ir už tai lekasi perskirta su broliu.

Ketvirtoje veikmėje pasirodo vėl Jonulių luš elė. Čia autorius pilnoje to žodžio prasmėje idealizuoja tikrą mūsų žmonių gyvenimą! Ši ai čia senoji Jonulienė, tuščią tredecijų pilna, nesigali paniekos žodžių savo sūniui, vien dėl to, kad jis neliko kunigu. Nors sūnus visai prie mirties, bet ja vis viena... Žolienė bando ją pertikrinti, bet viskas leka be pasekmių. Galiausiai pasigirsta silpnas Augustino balsas, Žolienė meldžia, kad motina išeitų,— ji paklauso. Ant scenos pasirodo pats Augustinas, bet visiškai sublogęs ir beilgy skvernų... Vienok jo sieloje matyt nepaprasta energija ir pasišventimas, su linksmumu jis pasakoja Žolienei, kaip jis dar šią naktį buvo nuvykęs net kelis vorstus ir lipdęs lietuviškus atsiskukimus prie stulpų.

Žolienė nori jo rankraščius paslėpti nuo raudonsiulių, tečiaus jis tam griežtai priešinasi, negelbsti joki įkalbėjimai. Galiausiai Žolienė paduoda jam porą numerių «Varpo» ir «Ukininko». Juos skaitydamas jis atranda jausmingas eilutes, kurias jis balsiai skaito Žolienei. Vienok jo balsas kaskart vis eina menkyn ir menkyn. Skaito:

«Verkia ir sunkiai dusauja,

Minios varguolių žmonių,

Rankas ištiesę maldauja

Pasigailėt jų kančių!»...

Jo balsas vos tik girdisi. Tečiaus su paskutinėmis pajiegomis dar užbaigia:

Jei ir numirt mums reikėtų,

Jieškant teisybės-šviesos!

Vis mūsų darbs pražydėtų,

Nes broliai dirbę nestot!...

Trumpa konvulsija ir jis persiskiria su šiąją ašarų pakalne, kurioje jis taip daug iškentėjo, dėl kurios jis dirbo su visomis jausmų galybėmis, dėl kurios jis vos prieš kelias valandas buvo nuėjęs net kelis vorstus... Mirė nesuprastas pasaulias, net ir tikros motinos... Vien tik menka saujalė jo idėjų draugų gal atjautė jam. Tik jie gailėjosi jo, išgirdę apie jį mirtį, tik jie gal suprato, kokio darbininko neteko jų eilės...

Jam numirus įbėga tvarkos sargai ir suareštuoja senelę Žolienę. Tuom pat kartu krinta uždanga, palikdama už savęs daug skausmo... Tuom veikalas užsibaigia.

Taip, taip mirė daugelis mūsų jaunų Augustinų dėl tos minios, taip miršta jie ir šiandien... Bet dėlto nereikia pražudyti vilties ateitin! Tegul mūsų esantieji ir busantieji Augustinai, kada juos spaus sunkios gyvenimo valandos, kada

šbėga.  
ko kancele-  
olį Leoną.  
nėtiną ja  
, kad moti-  
atiduoda sa  
[ sušelpimo  
viršininkas.  
na lietuviš-  
r už tai le-

elė. Čia  
tikrą muq  
čių tredici-  
vien dėl to,  
ties, bet ja  
riskas leka  
tino balsas,  
. Ant scen-  
gęs ir be il-  
sta energija  
nei, kaip jis  
r lipdęs lie-

ndonsiulių,  
kalbėjimai.  
o) ir «Uki-  
eilutes, ku-  
kaskart vis

ėmis pajie-

iarų pakal  
lirbo su vi-  
lias valan-  
stas pasau-  
ė jo idėjo  
dė apie j  
jų eilės...  
oja senelę  
ama už sa-

ny dėl tos  
kia prazu-  
ntieji Au-  
idos, kada

jiems tie patįs jų broliai—sermėgiai už širdį tulžia atmokės, ta da lai jie atsiment šio žinomojo dramos karžygio Augustino žodžius, kuriais jis paskutinėse gyvenimo valandose rami no save ir ugėlė v. l. į ateitin:

Jau nebetoli tie laikai,  
Greitai vraguoliai atbus!  
Brolių sermėgių tad vaikai,  
Liauriais papučs mus kapus!

P. S. Paties lošimo nė neužkliudau, pasidalinu su «Kovos» skaitytojais vien tais įspūdziais, kuriuos aš iš perstatymo išsinešiau. Apie patį lošimą daug butų ką kalbėti, bet dėl stokos laiko ir vietos, atidedu į šalį, nes ir taip straipsnelis perilgas. Jei bent tik pasakysiu, kad Leonas geriau butų padaręs, jei butų neišėjęs ant scenos, nes jis visą pirmąją veikmę sugadino. Augustinas užsipelnė pagirimą. Geistina, kad jis ir toliaus sunaudotų savo talentą scenoj.

*Strazlas.*

#### Dar apie gyventaju suraša

Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojų surašas, pagal Kongreso nutarimą, jau pasibaigė gegužės 15 dieną.

Girdžiama vienok, kad daugelis gyventojų, nežinia dėlko likosi neužrašytais ir per tat nepriskaitytais prie abelno skaitliaus. Jei Tamistos enumeratorius neužrašė, arba jei tamista žinote šeimynas dar neužrašytas, tuojaus apie tai malonekite pranešti Cenzo biurui.

Palikti neužrašytais pavienius arba čielas šeimynas—tai reškia nuskriausti Jungtinių Amerikos Valstybių gyventojų skaitlių, nuskriausti gyventojų skaitlių miestuose, valstybėse ir pavietose, kuriose Tamista gyvenate, tai reškia nuskriausti gyventojų skaitlių atskiros tautos arba luomos, kuriom Tamista priklausote. Kitais žodžiais sakant: kiek dušių likosi neužrašytų, ant tiek bus mažesnis gyventojų staitlius Tamistos valstybėj; mieste ar paviete, kuriame gyvenate, tautoj ir luomoj, kuriai priklausote.

Jungtinių Amerikos Valstybių Cenzo biuras, nori žinoti teisybę, tikrą gyventojų skaitlių.

Žiamias paduodama klausimai, ant kurių reikia atsakyti apleistiems, kad tilptų šįmetinį gyventojų surašan.

Tamista gal šį patį popieros sklypelį iš laikraščio iškirpti ir, surašęs atsakymus pasiųsti Cenzo biurui. Arba pats gali tuos pačius klausimus ir atsakymus ant atskiros popieros surašyti ir taip pat tuojaus pasiųsti Cenzo biurui.

Siųsdamas tuos klausimus su atsakymais, ant koperto, užuot krasos ženkleli (markės) ant kampo iš dešinės pusės viršų parašyk taip: Official Business, Bureau of the Census. Jei praršysi tuos žodžius, prie laiško nereikės lipinti krasos ženklelio ir laiškas nueis paskirton vieton.

Stai ant kokių klausimų reikia atsakyti tiems, kurių enumeratorius nėra užrašęs:

Vardas, pravadė...  
Antrašas...  
Kokioj giminytoj esi su namų savininku...  
Kiek turi metų...  
Ar vedęs, ar ne...  
Gal našlys, persikyręs...  
Kiek metų kaip esi vedęs...  
Kiek vaikų turėjai...  
Ar vyras, ar moteris...  
Ar baltas...  
Kur esi gimęs...  
Kokios esi tautos...  
Kur tėvas gimęs...  
Kokios jis tautos...  
Kur motina gimus...  
Kokios ji tautos...  
Ar esi Jung. V. pilietis...  
Kada atvykai į J. V...

Ar turi antrąsias popieras...  
Ar turi pirmasias popieras...  
Ar moki angliškai kalbėt...  
Jei ne, tai kaip...  
Ar esi darbdaviu...  
Ar darbininku...  
Ar dirbi pats ant savęs...  
Ar dirbai Balandžio 15d. š.m  
Kiek savaičių nedirbai 1909 metais...  
Ar moki rašyt ir skaityt...  
Ar lankiai mokyklą po rugsėjo 1 d. 1909 m...  
Ar gyveni savam name, ar samdai...  
Jei samdai, ar turi užtrukęs morgičių...  
Patėmijimai...

Ant šitų klausimų privalo atsakyti kiekvienas skyrium: senas, ar jaunas, didis, ar mažas, ir tuos atsakymus pasiųsti savo distrikto suprevizoriui.

Taip, duokime sau, visi tie, kurie gyvena mieste Chicago arba paviete Cook, gali siųsti savo tuos atsakymus sekančiu antrašu:

Willard E. Hotchikiss, Supervisor of the Census, 406 Raud McNally bldg., Chicago, Ill.

Jei nežinai savo Cenzo suprevizoriaus antrašo, paklausk laiškanėšio, jis pasakys. Jei ir taip negalėsi patirti antrašo, tai tuos klasimus su atsakymais siųsk tiesiog:

United States Census Bureau, Washington, D. C.  
*J. P. Vorkata. (Sp. Ag.)*

## Korespondencijos.

*Rašyti* reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

*Žinios* turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

LIVISTON, ME. Nemanau čia daug ką rašyti apie lietuvių pasielgimus ir besidarbavimą visuomenės naudai, nes gal butų arba perdaug papeikimo, arba užpelnyta pagyra kaip paprastai musu korespondentai pripratę laikraščiuose piešti lietuvių judėjimą. Tiesa, kad iš čionyškėjų lietuvių gyvenimo kai-kada rėndi laikraščiuose kokią žinutę, ypač iš Auburn, Me., kuris yra tik antra pusė Liviston miesto, bet tankiausiai žinios buna neteisingos.

Ypatingai mano nuomone yra kenksmingu skelbti, kad darbai gerai eina ir bedarbių visai nėra, nes tas paskatina kitur gyvenančius bedarbius keliauti darbų jieskoties. Ra-

šant apie darbą būtina reikia įsigilinti į dalyką, iširti ar ištikrųjų darbininkams darbas yra užtikrintas ant ilgo laiko ir ar visi dirba ir ar gerai uždriba, ir tik tada kalbėti apie darbus, kad neprisidėti prie iškraustytojų iš darbininko kišenias paskutinio skatiko. Iš laikraščių žmonelės dagirdę, kad šian ar ten darbai «gerai eina», pašvelčia pakutinį savo saktiką kelioniai, važiuoja su vilčia, bet kiek jų ta viltis skaudžiai apgauna!

Su tuo mūsų korespondetams patarčiau atsargiau žaisti, jeigu bjaurisi skriaudimo savo vargdienių brolių. Taigi ir aš apie darbus negaliu nieko tikro pasakyti.

Iš lietuvių gyvenimo irgi mažai matosi kokų apsiereiškimų, kurie sutekų šioj bei tokj visuomenei pamckinimą. Apie paprastąjį tamsiųjų žmonių gyvenimą ner kas minėti, nes peikimais jų negerų pasielgimų nepataisysime jų Randasi čia apie 400 lietuvių, apie 60 moterų ir apie 50 merginų. Toks burelis visgi šį-tą veikti galėtų, bet stoka susipratimo, stoka apšvietos ir noro šviesties. Ypač papeiktina šis paskutinis apsiereiškimas, nes yra draugystės, turierčios savo knygynėlius, iš kurių knygos dykai duodamos skaityti, bet neks jų nereikalauja ir neskait.

Lietuviiai ir lietuva tės, ko laukiame į kur link einame? Ar nelaiikas butų ir mums suprasti, jog esame žmonės ir gyvename 20-tam š.mtmetyje.

*P. Sokolov.*

RACINE, WIS. Užstojus ilgesnioms pavasario dienoms, saulė kaskart augšiaus pasikelia ir kaskart karščiau kaitindama žemę, gaivina visą gamtą, kas tik ant jos randasi gyvu ir atgimstančiu.— Savo spinduliais apšviestadama, kelia iš ilgo žieminio miego visus gyvunus, medžius, gėles, net ir patį žmogų iš jo vargų ir apsilaidimų.

Tas pats buna ir su mūsų žmonėmis; miegojom ilgai nieko neveikdami, praleidom ilgus žiemos vakarus tik vien ant tuščio, ant nuodėmų ir be naudingų užsiėmimų; bet štai sulaukėm ilgesnių ir šiltesnių pavasario dienų, kur saulė pakilus augštai gaivindama visą gamtą, pabudino iš ilgo žiemos miego ir mus, kurie koveikiausiai griebemės prie darbo: LSS. 124 kuopa Racine, Wis. parengė visuotiną susirinkimą su prakalbomis ir deklamacijomis, kurios atsibuvo 22 dieną gegužės šių metų.

Kalbėtojas buvo drg. D. Dručas iš Milwaukee, Wis. Jo prakalbos tema buvo aiškinama šiandieninio netikusio surėdymo kapitalizmo laiko, ir koks surėdymas turės įvykti socializmo laikuose. Žmonių susirinko apie 30, iš kurių trys prisiršė prie LSS. 124 kuopos. Publika laike prakalbų, užsilaike labai ramiai, matoma, jog visiems prakalbos patiko, nes taniai atsikartojto delų ploj mai laike prakalbos.

Po prakalbų buvo renkamos aukos, surinkta \$2 85 kuopos reikalams. Po to deklamavo Zofija Brazevičiūtė iš Kenosha, Wis. ir Vitautas Brazevičiukas padeklamavo keletą deklamacijų, kurios didelį įpujį padarė ant klausytojų, kur vieniam išspaudė žibančias sąšaras ant raukšlėto veido.

Po to buvo atidarytas posėdis atvykusių atstovų iš Wisconsin valstijos kuopų, dėl sutvarkymo W. V. rajono. At-

stovai buvo iš dviejų kuopų: Millwaukee, Wis. ir Kenosha, Wis. Racine, Wis., dalyvavo visa kuopa. Apie rajono posėdį nerašysiu, nes užimčiau daug vietos. Kalbėtojai drg. Dručiui, deklamatoriams ir aukautojams ištariame širdingai, ačiū.

*I. Mačiulis.*

CIMENTON, N. Y. Lietuvių čia gyvena apie 50 vedusių ir apie dusek tiek pavienių. Yra čia pašelpine Šv. Autano vaidu draugystė. Lietuvių kultūrškumas labai žemai dar stovi.

Kovo 19 d. likosi čia užmoštas Stasys Lužeckis. Išvažiavus jo broliui į kitur darbo jieškoties, pas užmoštojo brolienę (marčią) prisirinko nevedėlių, kuriems S. Lužeckis pasirodė neprielankiu; pasakoja, kad ji nugudyta ir paskui užmirsta. Liudija, kad pati brolienė girtą per duris išstumusi ir jis parkrisdamas užsimušė. Kadangi tame susirinkime buta ir kitų moterų, tai apstus burelis yra kaltinamas už gyvasį S. L. žekio.

Na, tai darbai dievobaimingų žmonių tikinčiųjų gerų katalikų, tarp kurių tokios nuodėmės tankiai buna paprastomis, nes tamsybė ir girtuokliavimas prie visko priveda.

Gražus burelis mūsų žmonių čia gyvena ir galėtų šį-tą visuomenės labui veikti, bet tamsumas neleidžia ką-nors kiltensio suprasti, kaip tik tą, kad savo protą nuodinti raugalu ir temdinti šmėklų pasakomis, dėlei ko aukauja savo skatikus.

*Apgailestautojas.*

NEWARK, N. J. LSS. XI kuopa 7 dieną š. m. surengė prakalbas. Kalbėtojais buvo: A. Baranauskas ir J. Šukys.

Parmasis, A. B. kalbėjo apie Lietuvos darbininkų padėjimą, išaiškino priežastis revoliucijos kilimo ir kas prisidėjo prie jos nuslopavimo. Išaiškino gana gerai.

Antras kalbėjo J. Š. aškino reiškimą 1-mos gegužės dienos, kurią apvaikščioja pasaulio susipratę darbininkai, perstatė puikų paveikslą šių metų New Yorko darbininkų apvaikščiojimo 1-mos gegužės, žodžiu sakant, pakėlė publikoje geresnius jausmus ir kiltensnes mintis.

Paskui drg. A. B. antru kartu kalbėjo, ir matyt kad publikai prakalbos patiko. Žmonių buvo prisirinkę apie 300 asmenų ir visi puikiai užsilaike. Geistina mums tokie susirinkimai, kur kiekviens naudą savo dvasiai gali apturėti.

*J. V. Scitra.*

WILKES-BARRE PA. Vietinis teatrališkas Ratlis gegužės 17 dieną statė ant scenos komediją 3-se veikmėse «Kaip kas išmano, taip save gano». Atlišta nepergeriausiai, tečiaus publika buvo užganėdinta. Peikti artistų-mėgėjų negalima, nes tai darbo žmonės, kurie tur mažai laiko išsilavinimui rolėse, kai-kurie gal da niekad ant pagrėndų nebuvę, vienok abelnai imant sulėšta pusėtinai.

Apart vaidinimo buvo balius su skrajojanti krasa. Už aplaikymą daugiausiai laiškų paskirtos dovanos. Pirmadovana—šilkinį skėtį (lietsargį) aplaikė T. Tamulaičiūtė, gavusi 160 atvirukių; antrą dovaną, gyvų gėlių bukielę,

No.  
gavo Ona  
rodėliui  
Pub  
apsideng  
Prie  
cino, ku  
LSS. 9 k  
ateilanky  
LSS  
vienok i  
žmonelės

Geg  
Mankus  
kudikiu  
juodų pla  
Kudikis  
šįjui bus  
Ligin  
nedoras,  
LSS. 7 kv  
socialistu  
lenės prat  
Ant

LSS. 3  
duotas 143  
nera maišon  
Tėčiaus tas

J. Stasi  
delphia, Pa.

LSS. 1  
vą paveiksl  
spręsti tik v

J. A. Tū  
mes spręsti  
mo tarimui,  
darbus reiki  
tiką, kuri sa  
kių Ameriko  
ma po 67 tū  
nieks peikti  
nio sunaudot

Šiuomi  
uesirašyti. k  
dirbt, už m  
atminkite, je  
traukta skola

gavo Ona Vabalnikutė, gavusi 87 laiškus; trečia dovana, laikrodėliui retežėlį, gavo J. Genys, gavęs 18 laišku.

Publikos buvo nedaug, todėl vakaro rengėjai vos lėšos apsidengė.

Priežastis, rodos, bus apsilankymas į čia basoko Kapucino, kuris žinoma iškeikė socialistus, o kad lėšėjai buvo LSS. 9 kuopos nariai, tai ir į teatrą uždraudė tikietiems ateilankyti. Ar ilgai žmones tikės tamsybės apštalams?

LSS. 9 kuopa turi savo knygyną po No. 160 Parisly St. vienok iš pašalinių vargiai ką jame sutiksi. Liuosą laiką žmonelės linki smuklėse praleisti, bet šviesa jiems nerupi.

*Kukulis.*

### Pajieškojimas.

Geguzės 14 d. tulas Kazm. Čelkis (vadiuęsis K. Semeta, Mankus ir k. taip) paviliojęs mano moterį išsivežė su mažu kudikiu iš Rochester, N. Y. Mano moteris apie 24 metų, juodų plaukų, rusvų akių, vidutinio ugio, smulkaus veido. Kudikis penišus į motiną tik iš akių, turi 2 metus. Pranešėjui bus atlyginta.

Liginai pranešame visuomenei, kad Čelkis yra žmogus nedoras, suardęs jau keletą šeimynų. (Tą patvirtina visa LSS. 7 kuopa Red.) Priklausęs prie socialistų, bet jis nėra socialistu, tečiaus ardytoju. Kas apie pajieškomus žino, malenės pranešti šiuo antrašu:

Antanas Pranekunas.

N.5 Herman St. Rochester, N. Y.

### Krasos Dėžutė.

LSS. 34 kp. Protestuoti nėra prieš ką, nes sumanymas paduotas 143 kuopos nėra da vykdinamu. Toks apdraudęs skyrius nėra maišomas su sąjunga, tik proponuojama, kad būtų jos globoje. Tečiaus tas dalykas turi būt paliktas tolesniam laikui.

J. Stasiulevičius. Antrašas rodo bus 439 8th str., Philadelphia, Pa.

LSS. 143 kp. Toks nutarimas neįvykdomas, nes puošti «Kovą» paveikslais, tai reikia padidinti jos leidimo lėšas. Tą gali spręsti tik visa sąjunga.

J. A. Tilindis. Ar U. Z.-tė morališkai elgėsi, ar nemorališkai, mes spręsti negalime to, negi negalime pritarti Jung. Valst. teismo tarimui, kad ta ypata būtų gražinama atgal. Jeigu už tokius darbus reikia išmesti iš draugijos ypatas, tai reikia atmint statistiką, kuri sako, jog parsiduodančių ištvirkeliams gatvėse moteriškių Amerikoj yra suvirš 5 šimtai tūkstančių ir kasmet rekrutuojama po 67 tūkstančius. K. Rutkų, už tai, kad stojo apginime U. Z. nieks peikti neprivalo, nes jis gina tik tiesą. Dėlto jūsų straipsnis sunaudot negalime, nes su juo absoliutiškai nesutinkame.

### Pranešimas.

Šiuomi pranešam gerbemiems prenumeratoriams ir norietiems uesirašyti knygą «Moteris ir Socializmas». Jog jau pradėjome dirbt, už mėnesio—kito, gal jau turėsime gatavą. Todėl draugai atmintkite, jog tas darbas lėšuos daug pinigų. Apart to yra užtraukta skola nuo draugo J. Jenuškevičiaus, kuria irgi netrukus

turėsime atiduoti. Todėl draugai skubėkite rinkti prentmeratą, idant pradėjus darbą nereiktų pusiaukelėi sustot, bet pradėjus dirbt iki galui. Draugai! Juk nuo jūsų viskas priguli. Padėkit kiek kas galite.

«Kovos» administracija per J. Grinius.

### Pažįstamiems.

Daugeliui philadelphiečių gerai pažįstamas J. Bajerčius, kuris būdamas paliegusiu negalėjo dirbti sunkaus darbo ir pragyvenimą darė pardavodamas smulkius daiktus ir knygas, pastaruoju laiku randasi blogas, padėjime ligonbutyje Jefferson Hospital, Tenth & Samson Sts. Taigi atsišaukia į pažįstamus ir draugus, kad teiktųsi sušelpiti jį bent sugražindami jam tai, ką yra skolingi. Sveikatos stovis gana blogas, todėl sykiu persiprašo, jeigu kam kada išpiko. Susinešt su juo galima viršpaduotu antrašu, rašant pavarde sutrumpinime George Bier.

### Skaityk geras ir pamokinančias knygas, o ir be mokyklos daug išmoksi.

Mēs norime, kad darbininkai greičiau susiprastų ir pamatytų savo skriaudėjus tikroji jų bjaurybė. Todėl patariame skaityt tokias knygas, kuriose rašo apie vargus ir išnaudojimą darbininkų, apie sauvalę kapitalistų ir begėdiškus jų darbus. Skaityk «BALTRAMIEJAUS NAKTĮ», o ten pamatysi begėdytes Prancūzijos valdžios ir kunigų. Suprasi, kodėl Prancūzijoje kilo Didėji Revoliucija, ir kokiū būdu pasiliosavo nuo karaliaus valdžios. «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» nors didelė knyga, bet ji taip užinteresuoja skaitytoją, kad nors ir nelabai mokantis skaityt, pradėjęs negali paliauti, pakol neperskaito iki paskutiniui puslapiui. Mēs žinom, kad minėtą knygą dvysiška valdžia labai persekioja ir vargdieniam darbininkam draudžia skaityt, mat dėlto, kad ten nurodyta darbininkų skriaudos ir kunigų bei valdžios begėdiški darbai. Bet ar darbininkai ant to paisis? Jie jau suprato, kur šaltinis išganymo ir spindulys šviesos. Todėl, nieko nelaukęs, prisijusk «Kovos» administracijai Money Orderiu ar krasos ženkleliais 75c, o tuoj apturėsi minėtą knygą.

Adresuok sekančiai:

«KOVA», 1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

### Ant pardavimo.

Grosėrnė ir bučėrnė su visais įrengimais, vendlerne rūkinimui mėsos, geriausios mašinos dirbimui dešrų, biznis gerai išdirbtas, namas gražei aprūpintas, gražioj lietuviams apgyvetoj vietoj; parsiduoda už labai pigę prekę.

M. Bzorek, 732 Monroe ir Front St.

Philadelphia, Pa.

Jubilejinei atviri laišškai ir laiškam popiera «Kova po Žaigriū», Naujai atspausdinta su gražiais paveikslais ir tinkančioms kariškoms dainelėms. 2 už 5c., tuzinas už 25c., 100 už \$1.00, daugiau imant da pigiau. Reiklaudami rašikit «Kovos» administracijai.

### Mokykis angliszkai!

As mokynu skaitymo, sliabiavimo, aritmetikos, geografijos ir istorijos, geriausio metodo ir su geriausiu pasisekimu. Drukuotos Lekcijos išsiuntinėjamos po 7 sus pasaulės kraštus. Rašyk postkartę.

Korespondencijinis  
Angliškas mokytojas

Chas. A. Jaffe

622 So. 11th Street,  
Philadelphia, Pa. (7c)

**"KOVOS" AGENTAI.**

- J. RUDMINAS**  
Kazuno Aptiekos, Shenandoah, Pa
- J. VISOCKIS**  
8139 Vincinuas Road, Chicago, Ill
- FR. GOLUBICKI**  
Box 172, Melrose Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS**  
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- G. A. PUPAUSKY & CO.**  
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill
- MATT SENKUS**  
46 Knox St., Lewiston, Me
- A. M. RUKAS**  
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
- J. ŠUKIS**  
70 W. 25th St., Chicago, Ill.
- J. PETRIKYS**  
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
- J. M. ŠIMKUS**  
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS**  
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS**  
842 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.**  
165 West St. Lawrence, Mas
- V. STRIGAS.**  
3207 Salmon, St. Philadelphia, Pa.
- F. STASIUKELIS.**  
Box 1588, Fitchburg, Mass
- J.A. TILINDIS.**  
1115 Exchange Ave. E. St. Louis, Ill.
- M. GELGOTA.**  
1212 Buttonwood Philadelphia, Pa.
- K. ARMINAS.**  
Box 1, Willamston, Pa.

- J. ZALANSKAS.**  
11 Charter, St Exeter, N. H
- A. KALASKY.**  
Box 1306, Renton, Wash
- A. UNGURAITIS**  
120 Grand St. Brooklyn, N. Y.
- A. KAZEKEVIČIUS.**  
P. O. BOX 60, Edwards Ind.
- J. BINDOKAITIS.**  
71 Henry St. Rochester, N. Y.
- M.K. ŽVINGILAS.**  
18 Foley St. Bristol, Conn
- ALEX. BASEVIČIUS**  
3019 Pulasky All., Pittsburg, Pa.
- V. K. RAČKAUSKAS**  
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS**  
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS**  
55 1/2 Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS**  
227 Chapel St., New Haven, Conn.

Keystone Phone Main 14-28  
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

**DR. PHILIP ROVNO**  
423 PINE ST., PHILADELPHIA, PA.

Priėmimo { Iki 10 iė ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.  
valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

**ST. KEMPA**

2804-06 Allegheny Ave.,  
Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veseiloms, krikėstynoms,  
pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras  
ir teisingas tautietis. Prekes prieinamos.

Keystone Telefonas: East 42-65-A.

**Už apgarsinimus "Kovos".**  
Administracija neatsako.

**Ant parda vimo**

Du gražus kampiniai muriniai namai, ant 3-ju  
lubų, su storais, buėerne ir groserne, gražioj  
lietuviams apgyventoj viatoj, prie bizniauų  
gatvių, netollimos nuo didelių dbrbtvių, gražiai įrengti, busnis gerai išdirbti. La  
bai tinkamas lietuviui biznieriui. Parsiduoda už labai prieinamą prekę. Norin-  
tieji apžiūrėti ir pirkti, kreipkitės į:  
„Kovos“ Administraciją, 1815 E. Moyamensing Ave.  
Philadelphia, Pa.:

**KATALIOGAS DYKAI!**

**Kas Nusipirks** Naują juokingų dainų  
Knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė  
**15 cent. tam** Priešiusime **Katalioga**  
**Dykai.** Tame kataloge Telpa aprašy-  
mai apie Elektriškų krutanciu paveikslų  
mašinas. **Magiszkas Sztukas,** lempas,  
visokių gatunkų knygas, drukuojemų ma-  
šinėliu **Armoniku** koncertinu Britvu,  
Laikrodėliu, Aukšinių rašomu plunksnu,  
Spilky, Žiedų, Lenciugėliu, Strielbų ir tt.  
**George A. Pupauský & Co. Dep. I**  
2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

Tėmykit ant Ankerio  
ženklė apsaugojimo

**17 AKMENAIŠ "RAILROAD" LAIKRODĖLIS**



Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvarantotas 20 metų. Lukėtal abipusi uždarami gražiai engravieruoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką, specialiai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelii, ir per nuolat keliančius. Paeisime vyrišką ar moterišką laikrodėliį gavę pareikalavimą ir antrąsą per C.O.D., leiđiame išgžeminiuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresu. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėliį užmokėtum \$35.00, jei jį tau siulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paauksuotą retežėliį su brelioku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO** 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Gerai dantys yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

**Dr. J. I. Halpern**

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.  
Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, inde la naujus. Kalba lenkiškai.  
Valandė: Dienomis 9 iki 8 vaka  
Nedėliomis 9 iki vak

**EDWIN M. SIPE**

PLUMBERIS ir PECIU INŽINIERIUS  
2712 E. Allegheny Ave., Phil'a  
Mano darbas gali būt matomas naujoje svetainėje ant E. Allegheny Ave.

**Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.**

Gražus prie laikrodėlio socialistiškąs reteželis su globu, broliškai sveikinantis dvi rankos arba su švyturiu ir socialistiškų parašu. Preke už vieną 25c.  
Socialistiški ženklei visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paauksuoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuošimtis. Reikalaudami siuskit pinigų krašos ženkleliais arba Money Orderiu.  
"Kovos" Administracija.

**MES JUMI UŽSITIKIAME. JUSU KREDYTAS YRA GIARAS'**



Kiek vienas teisingas Tautietis, kuriame krašte is nebutu, gali, pirkti *ant kredyto*, arba ant labai lengvų menesinių išmokesezių, d dei graži laikrodį su lenciugu ir breloku, *kure kasztuoja \$30 Doleriu.*  
Raškite dar šendien apei artesni paaiškinimą, teipgi prekes ir išligas ir priesiuskite markę del atsiųtima atsaka ir preiskuranta pas firma:

**WATCH CREDIT Co.**  
105 CHAMBERS ST. NEW YORK, N. Y.

**Pranešimas norintiems Važiuoti į Lietuvą.**

Seredoj 13-tą Beželio (June) išplauks iš New Yorko į Liepojų geriausias ir griečiausias laivas **"Russia"**. Tikieto prekė tik-tai \$38.00. Atskiruos kambariuos \$40.00, pirkit tikietus **"Kovos" Kompanijoje.**

**NAUJAS ISZRADIMAS**  
Sustiprinimui ir Užlaikymui PLAUKU.

**Ar** norite užlaikyti plaukus ant galvos? stenka plaukai? galva plika? ant veld yra papučkal? norite gaut rodą, kaip išgydyt ligas? Jeigu plaukai slenka ir randa i Plešėeny tai yra ženklė, kad ga'va pašilka plika už kelii mėnesių jeigu nesigydi st.Mdeų firma yra teisingiausia. Galite gaut visokių gyd. olių. Turime apie pusę milijono laiškų su padėkayonimis nuo žmonių visokių tautyčių. Rašyk pas:

**Prof. J.M. Brundza, & Co. 990 Broadway & So. 8th St., Brooklyn, N. Y.**

**Frederick D. Felto SALIUNAS**

S.W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

**GEORGE BELAWSKIS**  
1216 S. 2nd St. Philadelphia. LIETUVIŠKAS SALIUNAS



Lietuviški kvepianti Cigarai, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnavimas, gryna lietuviška kalba.